

Fyziologická optika

vybraná téma

František Pluháček

Katedra optiky PřF UP v Olomouci

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

evropský
sociální
fond v ČR

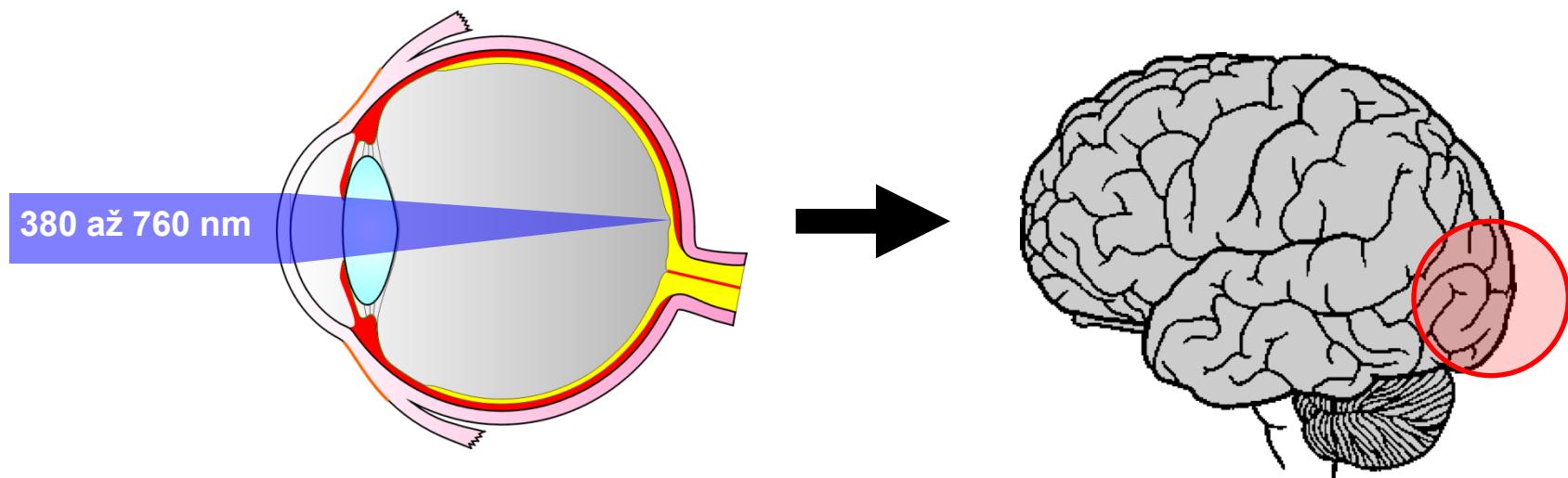
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah přednášky

- **Stavba oka**
- **Optická soustava oka**
- **Topografie rohovky**
- **Optické vady a jejich korekce**
- **Sítnice**

Vznik zrakového vjemu

Optická soustava oka
(optické zobrazení)

- rohovky
- čočka
- komorová voda, sklivec

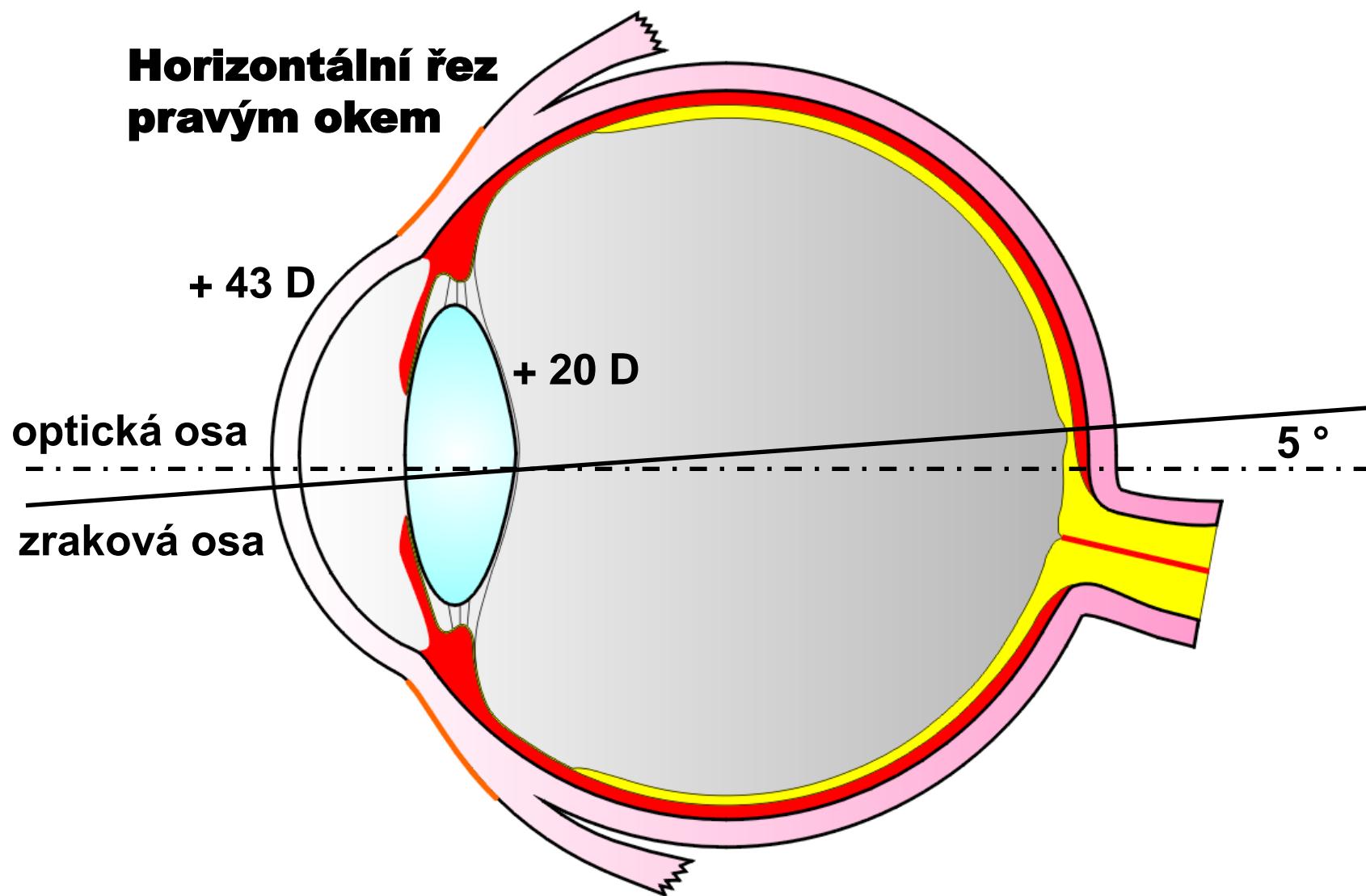
Sítnice
(detekce)

- tyčinky – čb noční vidění
- čípky – barevné denní vidění

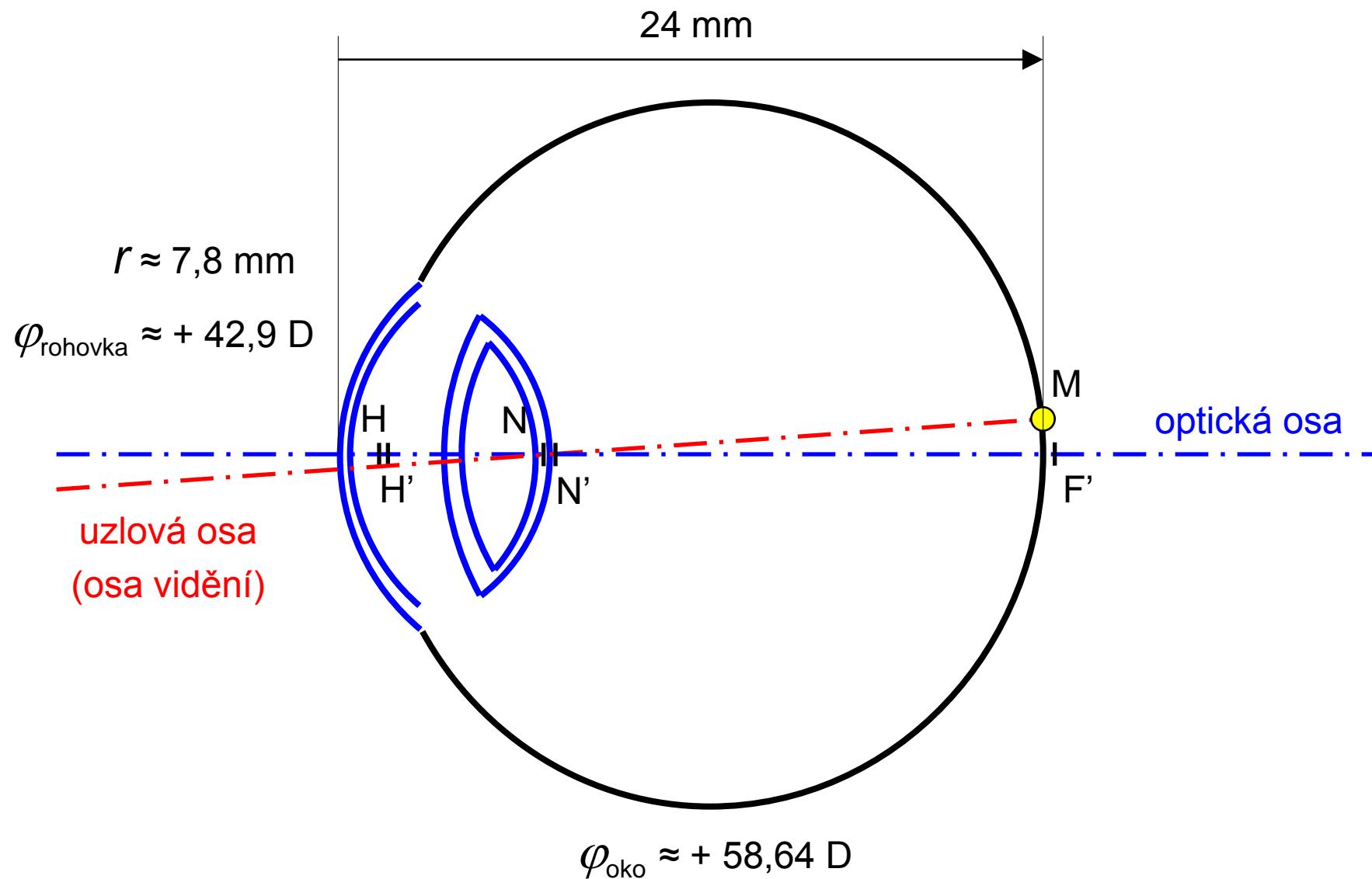
Mozek
(zpracování, vznik vjemu)

- zrakové centrum – týlní lalok
- na vzniku výsledného vjemu se podílí celý mozek

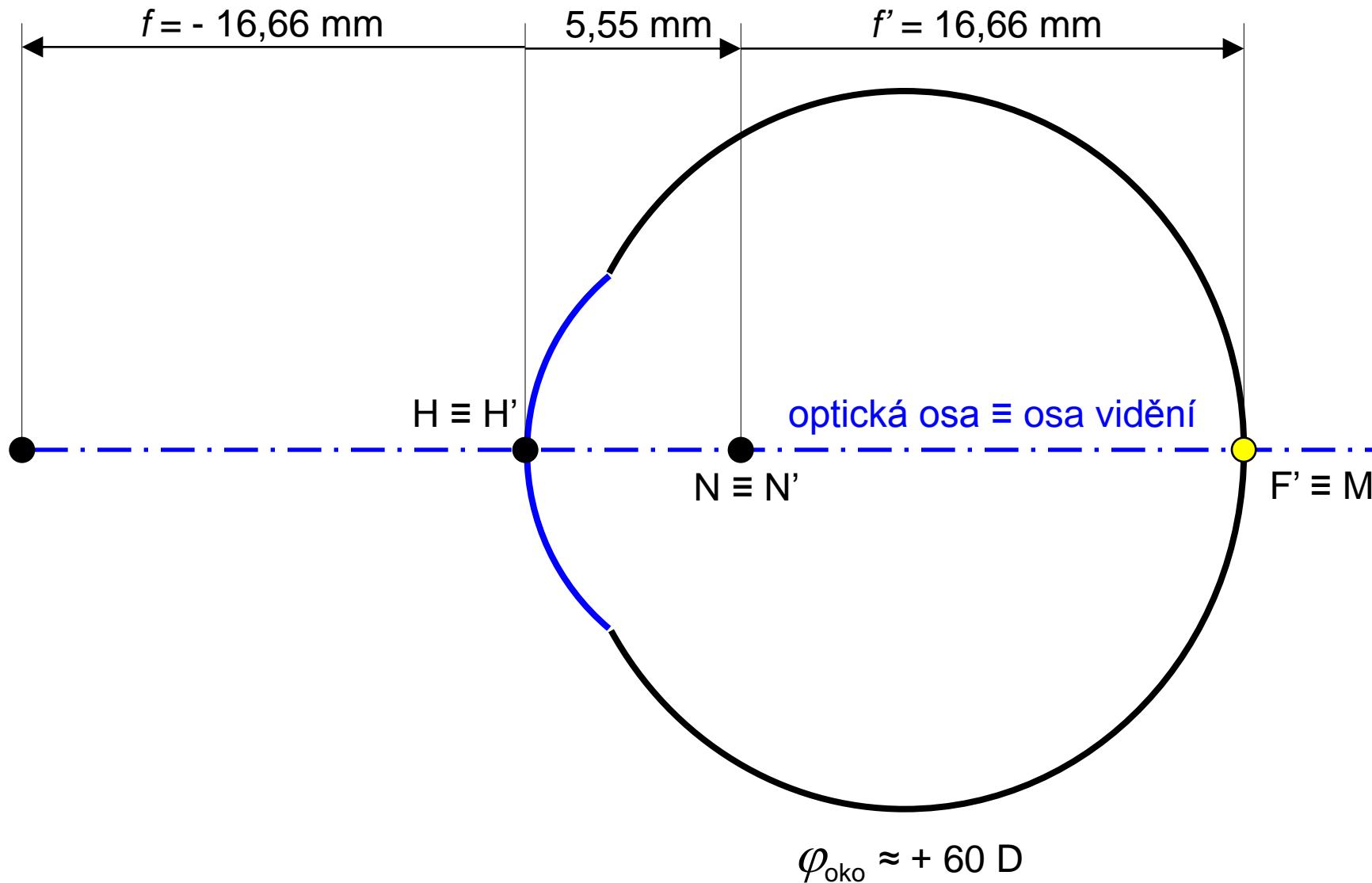
Optický systém lidského oka

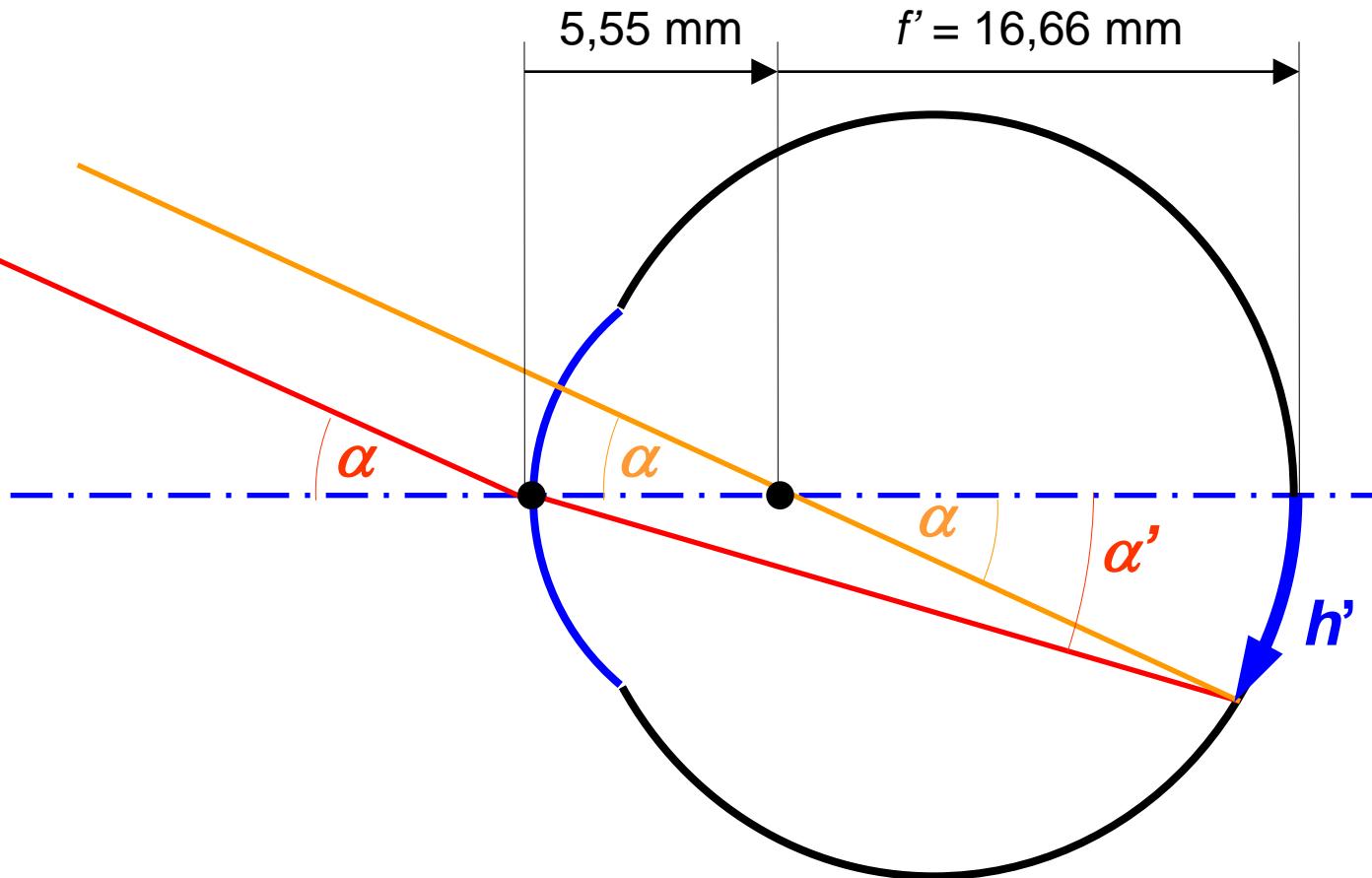
Gullstrandův model optické soustavy oka

Standardní redukované oko

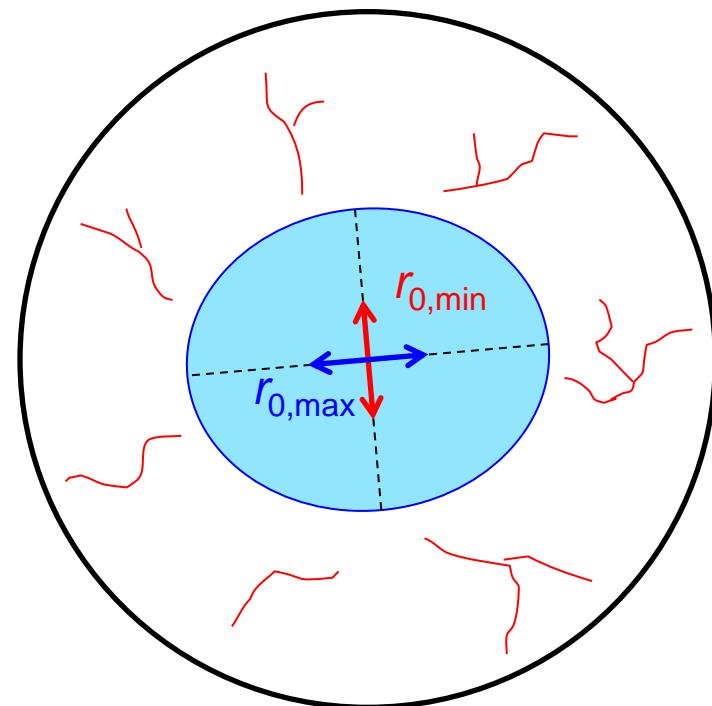
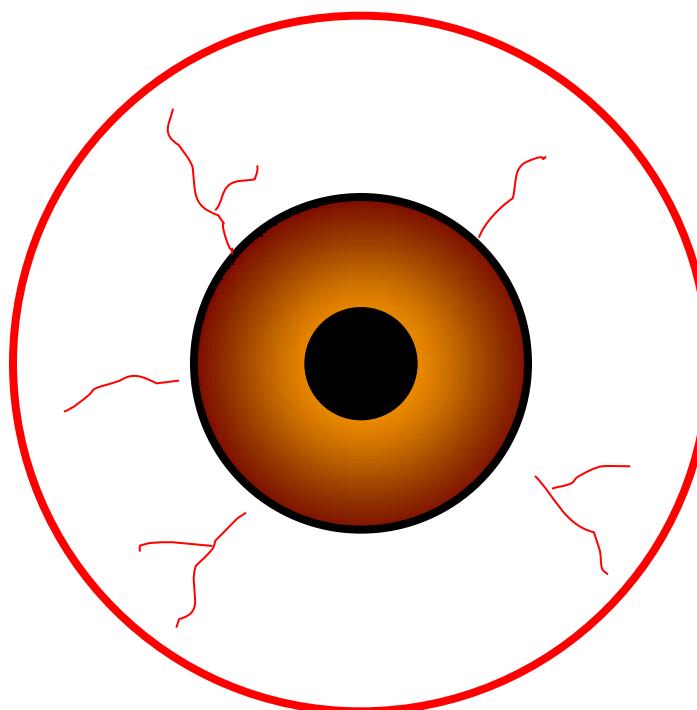

Jednoduchý výpočet velikosti obrazu na sítnici při pohledu do dálky

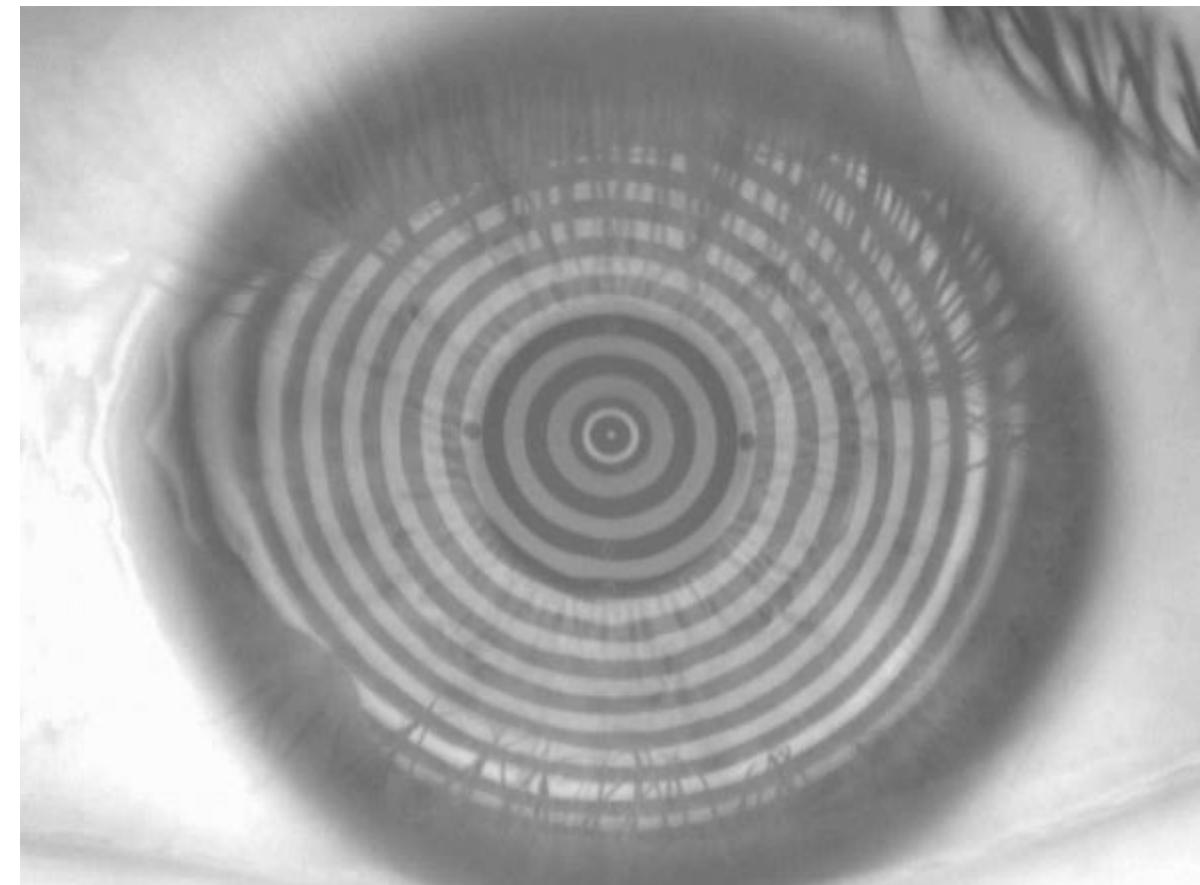

$$\sin \alpha = 4/3 \sin \alpha'$$

Rohovka

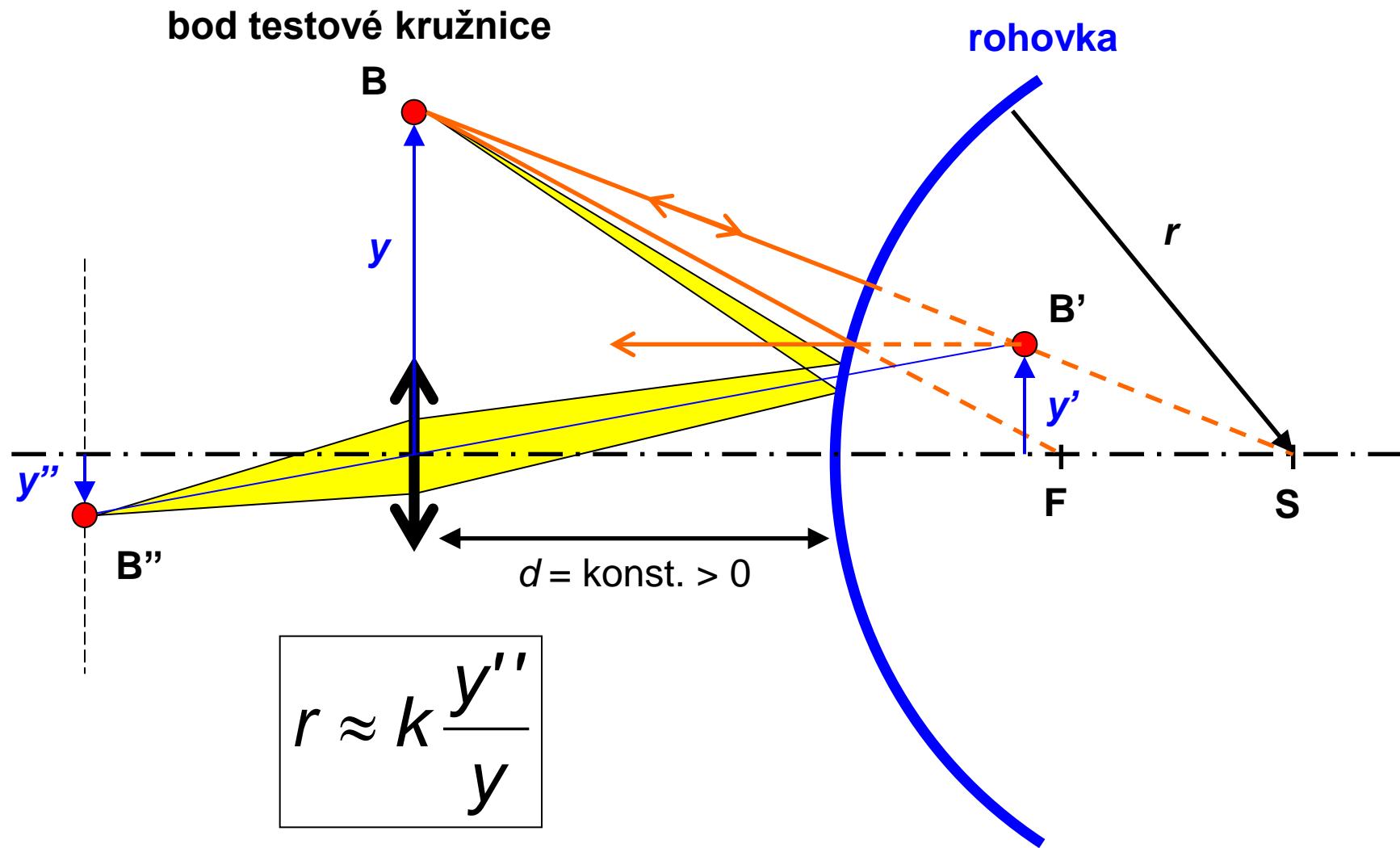

Topografie rohovky

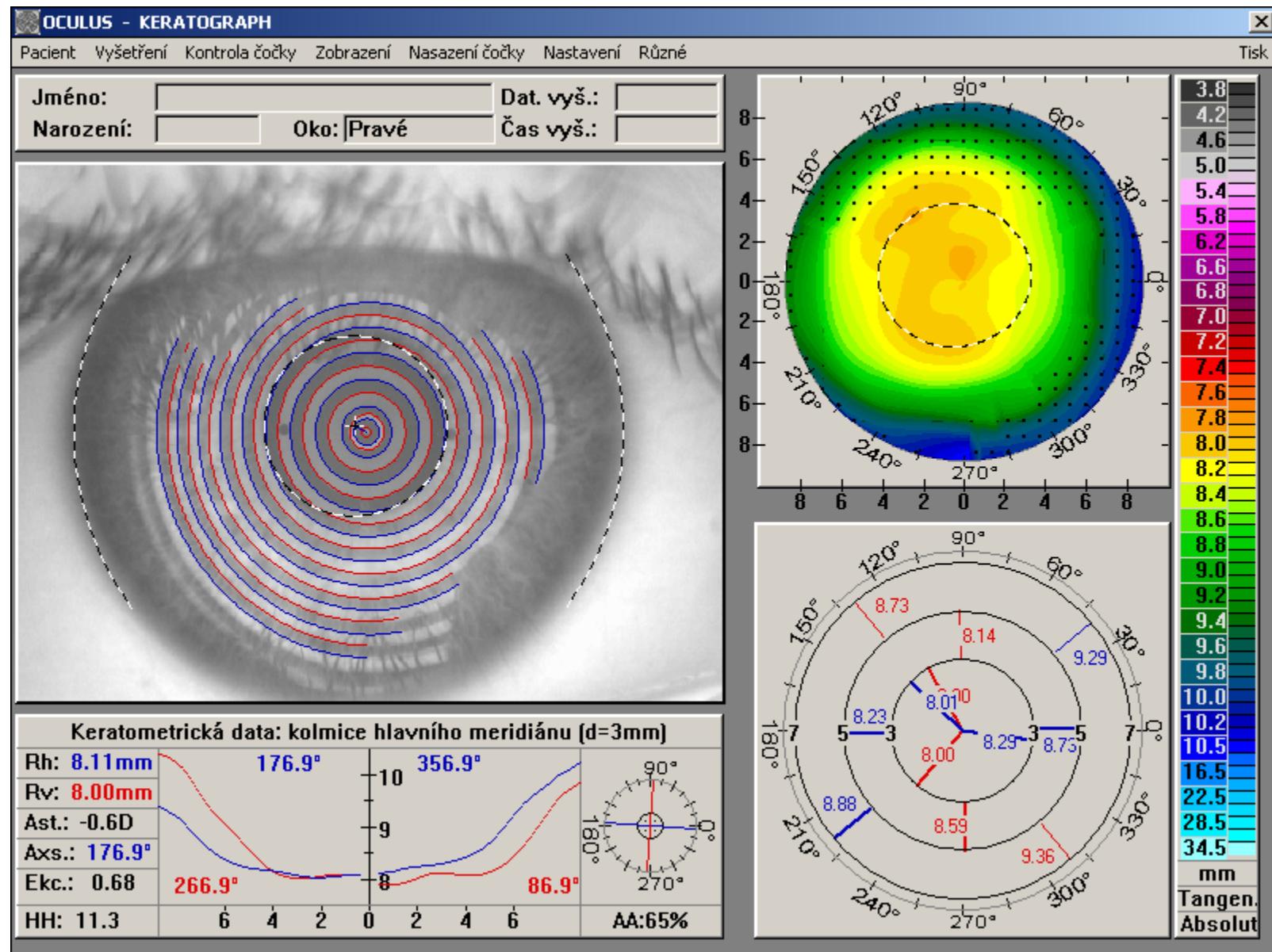

Topografie rohovky

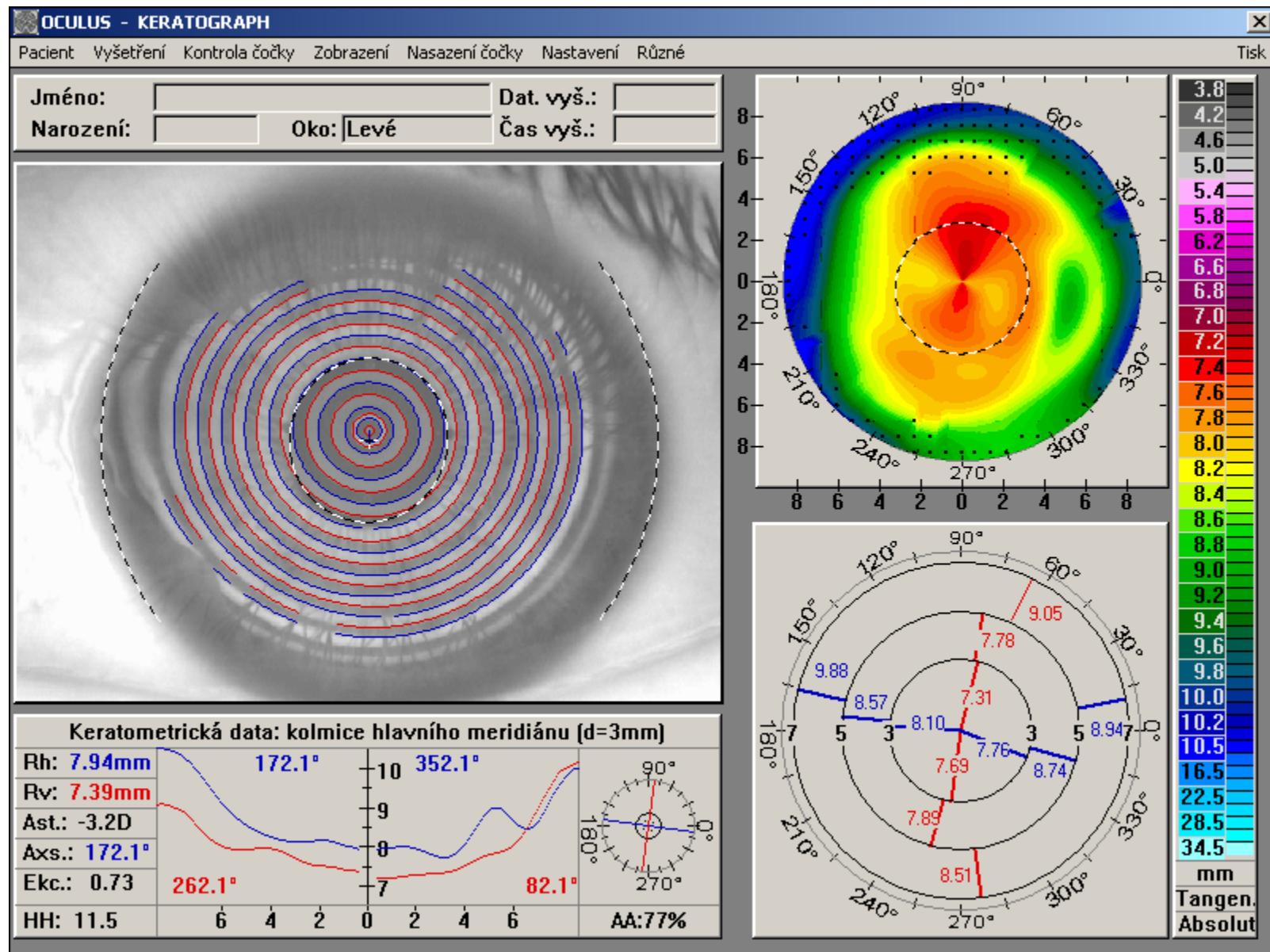
Princip keratografu

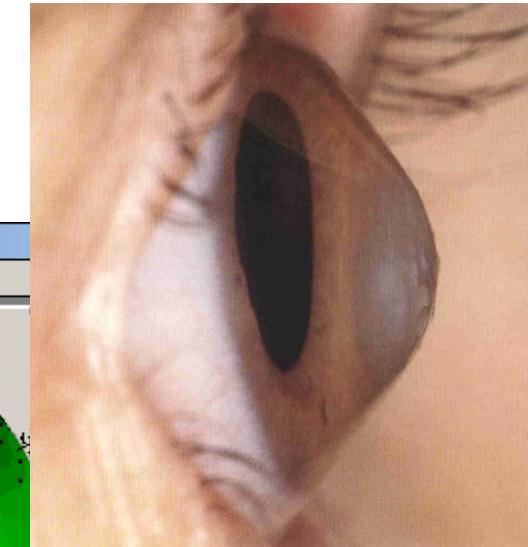
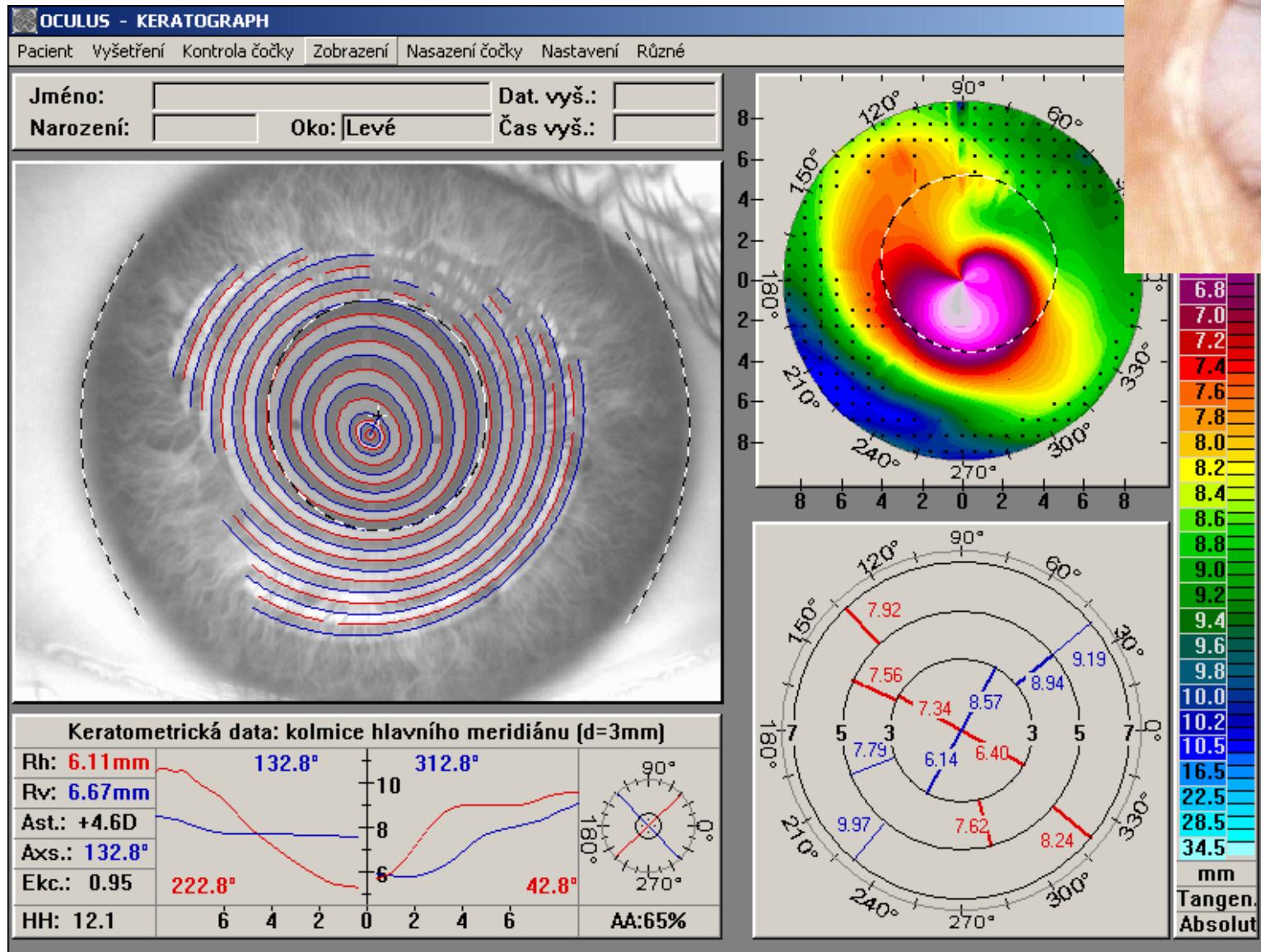
Normální rohovka

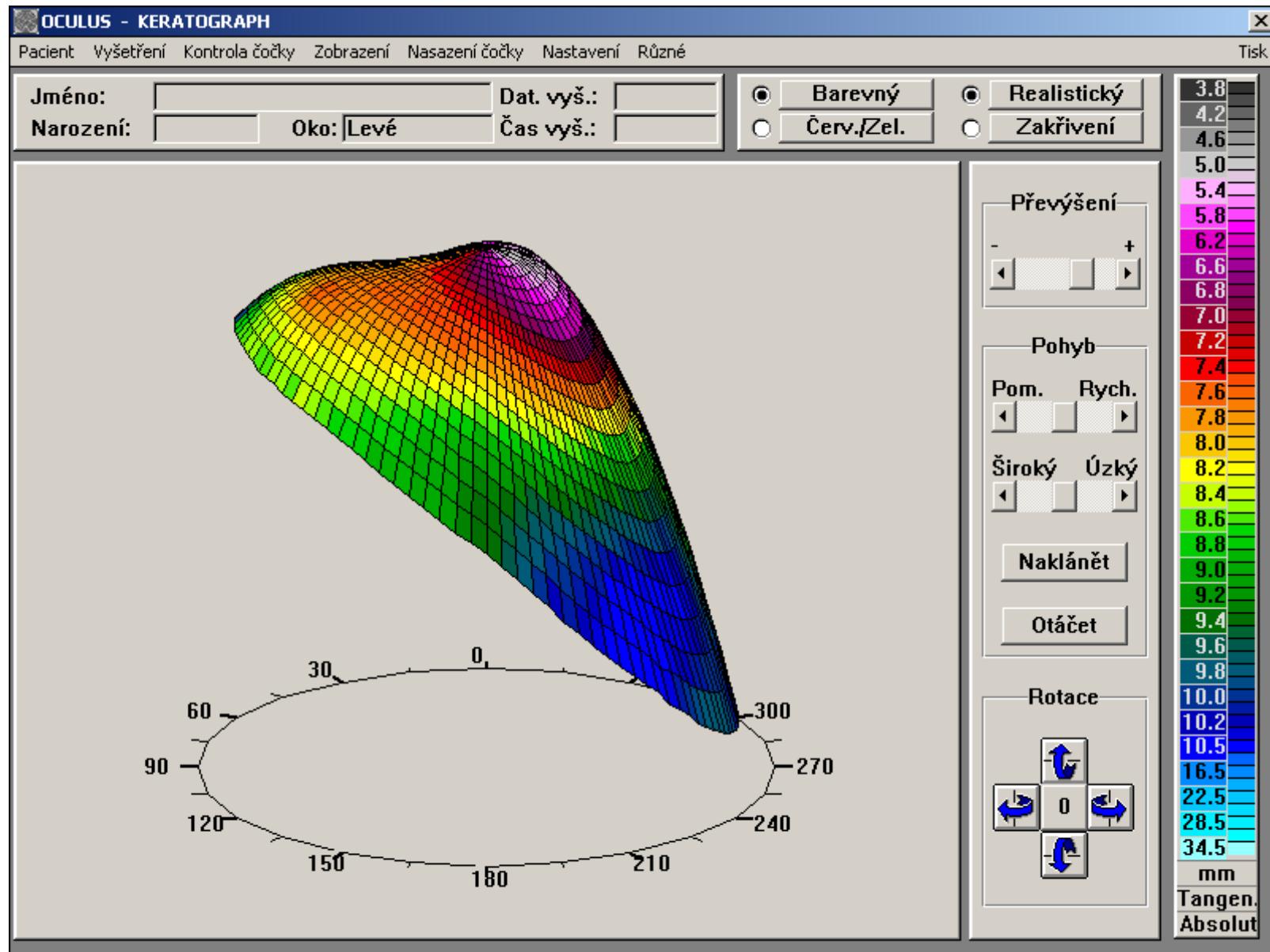
Výrazný astigmatismus

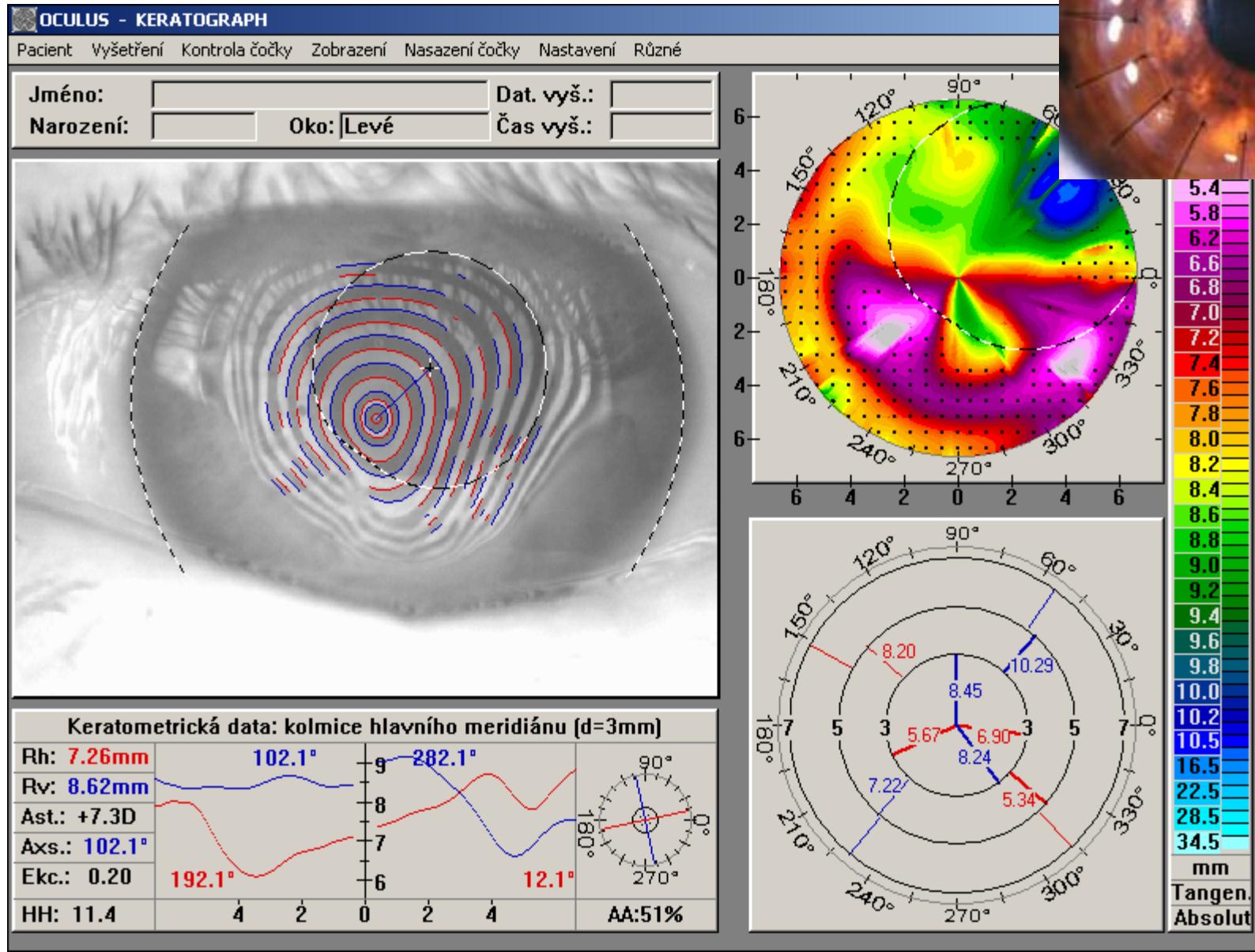
Keratokonus

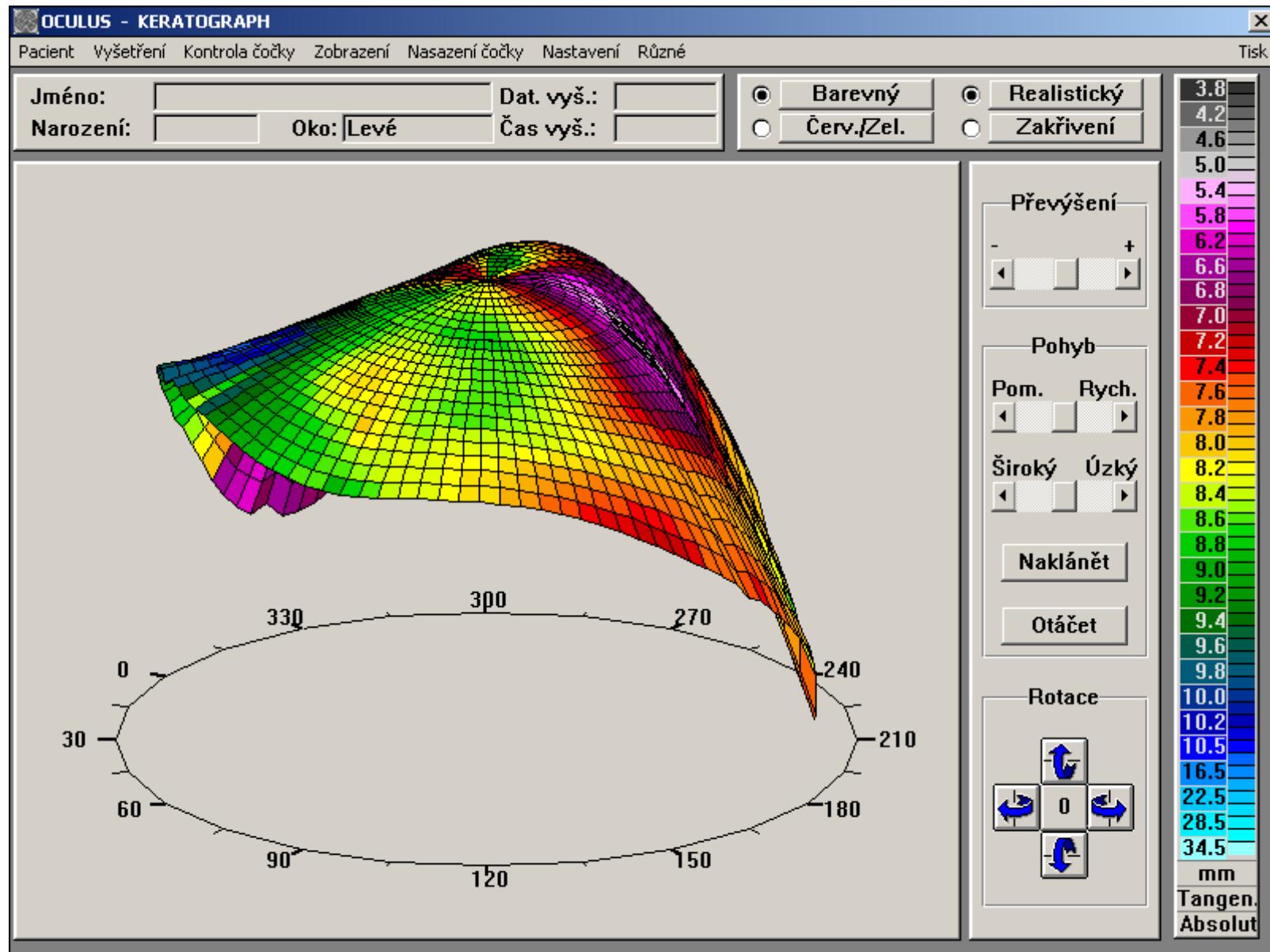
Keratokonus

Keratoplastika po úrazu

Keratoplastika po úrazu

Dioptrické vady oka a jejich korekce

sférické

**krátkozrakost
(myopie)**

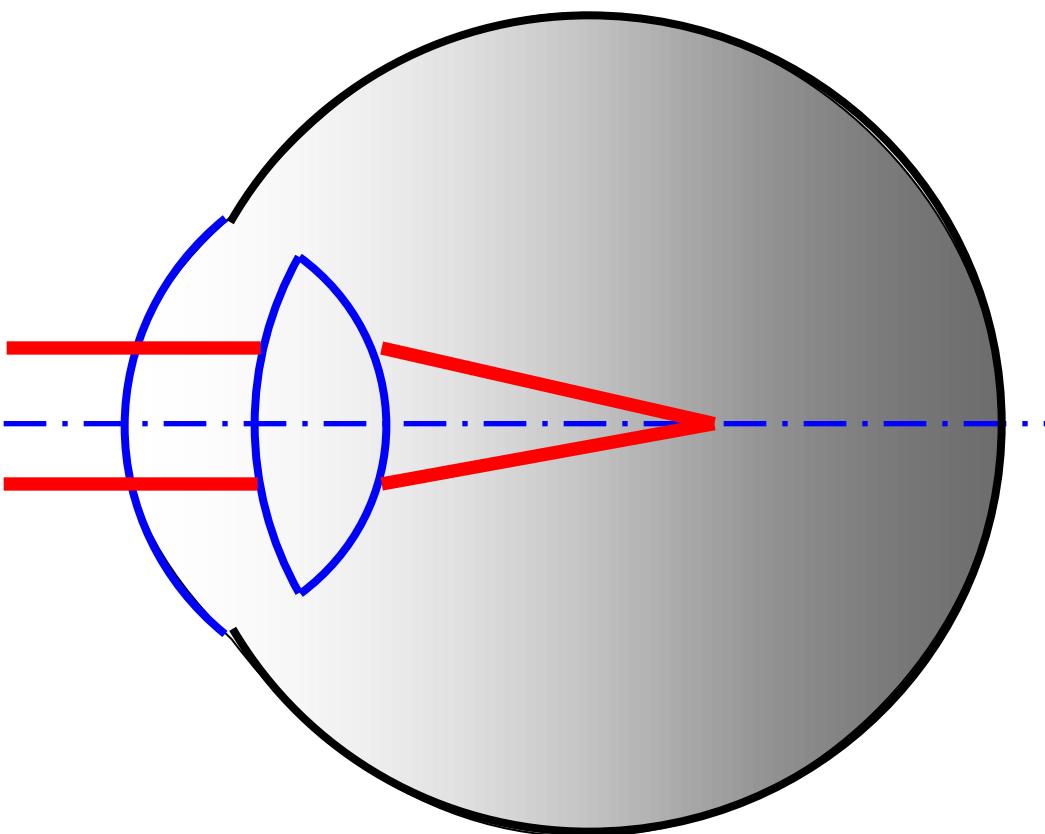
**dalekozrakost
(hypermetropie)**

asférické - astigmatické

pravidelné

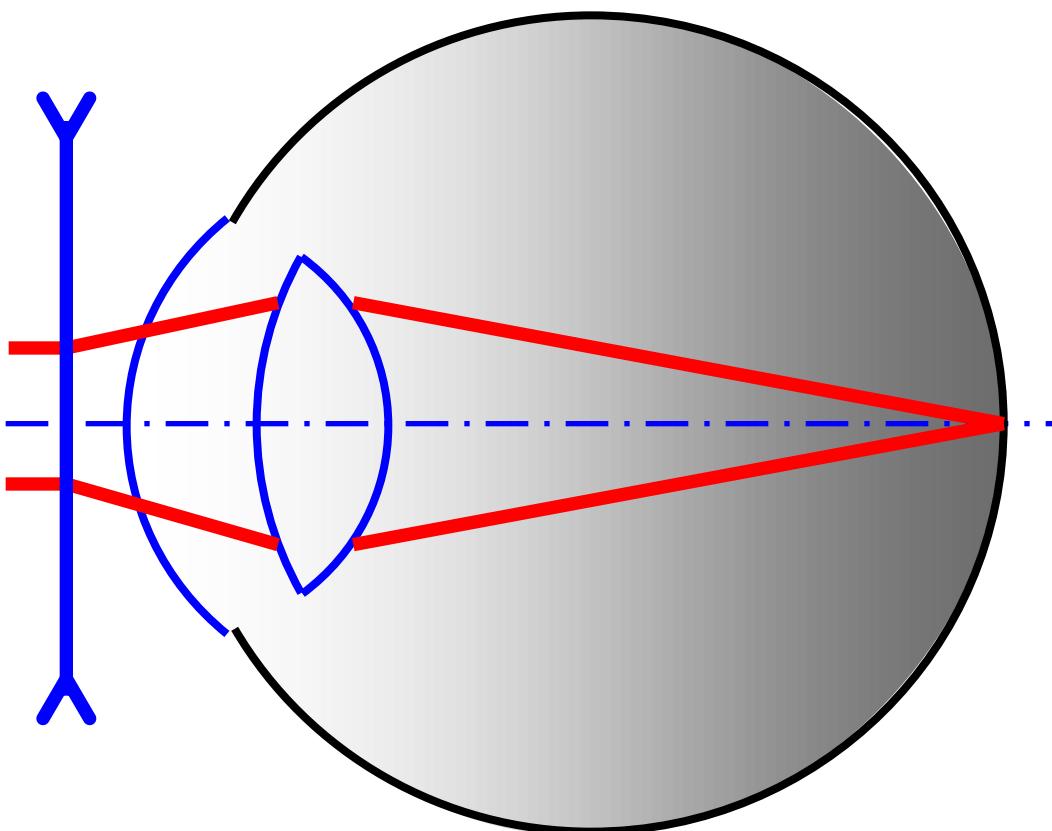
nepravidelné

Krátkozrakost (myopie)

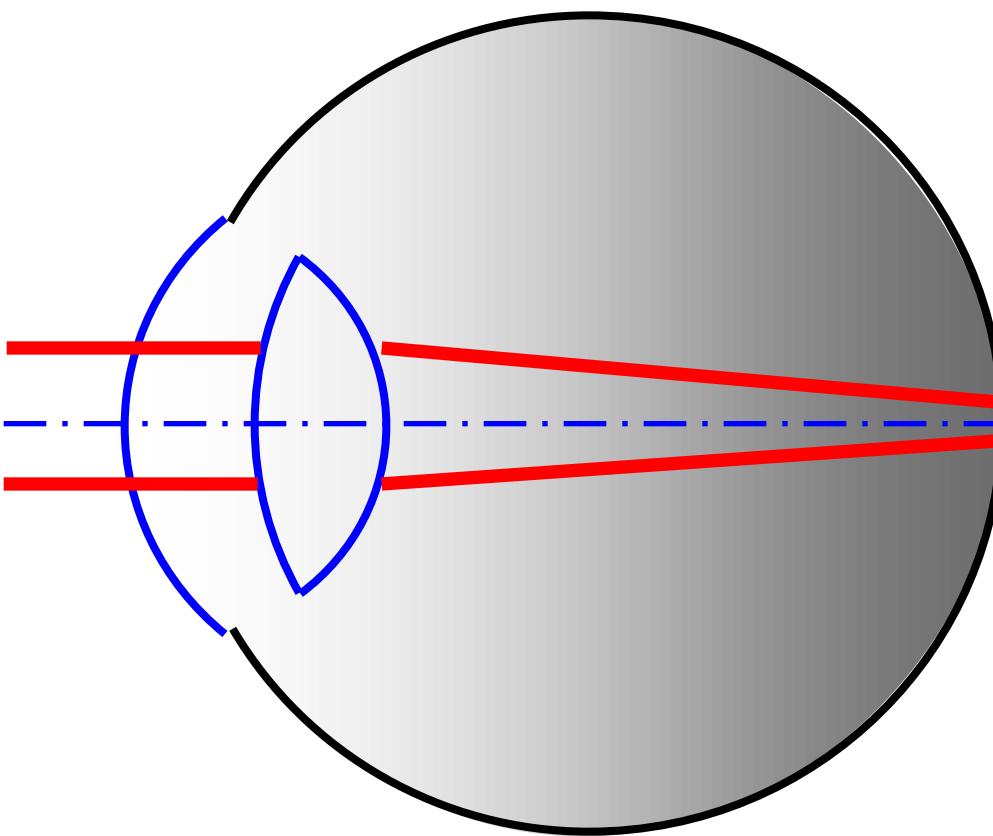
- špatné vidění do dálky
- dobré vidění do blízka
- obvykle bez dalších výrazných potíží
- oko vadu samo nevykoriguje
- korekce rozptylkou

Krátkozrakost (myopie)

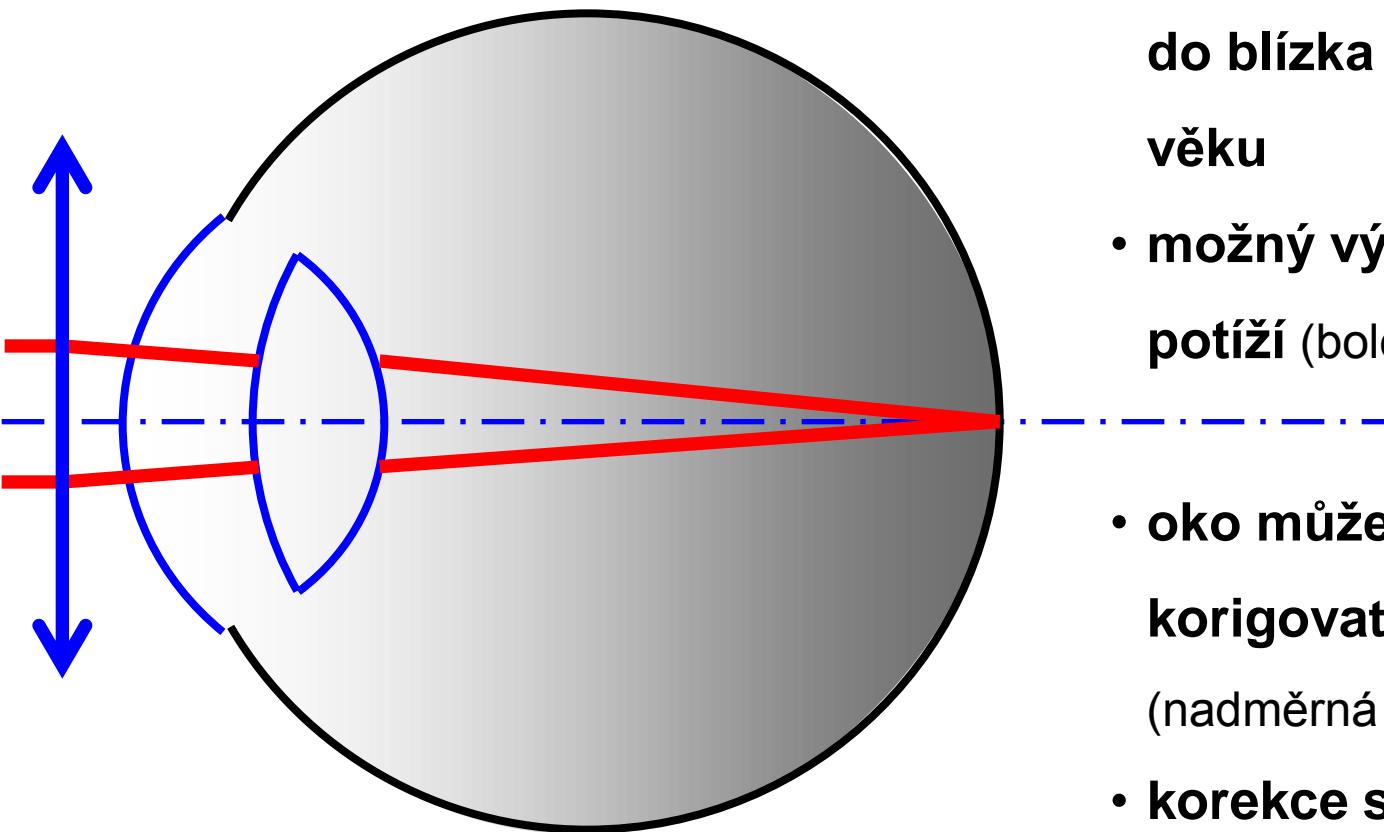
- špatné vidění do dálky
- dobré vidění do blízka
- obvykle bez dalších výrazných potíží
- oko vadu samo nevykoriguje
- korekce rozptylkou

Dalekozrakost (hypermetropie)

- špatné vidění zejména do blízka i v mladém věku
- možný výskyt dalších potíží (bolesti očí, hlavy, ...)
- oko může vadu částečně korigovat
(nadměrná námaha – potíže)
- korekce spojkou

Dalekozrakost (hypermetropie)

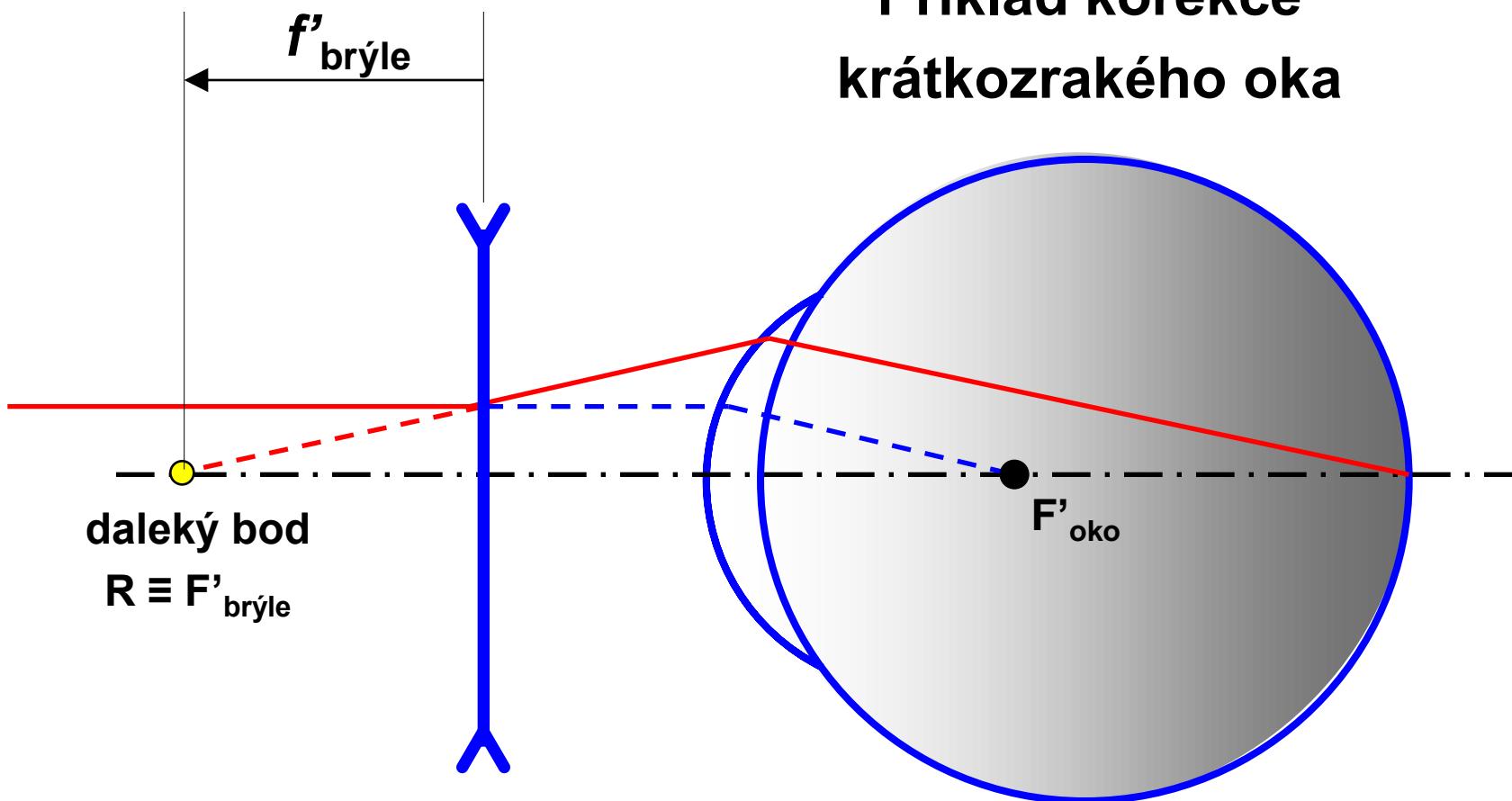

- špatné vidění zejména do blízka i v mladém věku
- možný výskyt dalších potíží (bolesti očí, hlavy, ...)
- oko může vadu částečně korigovat
(nadměrná námaha – potíže)
- korekce spojkou

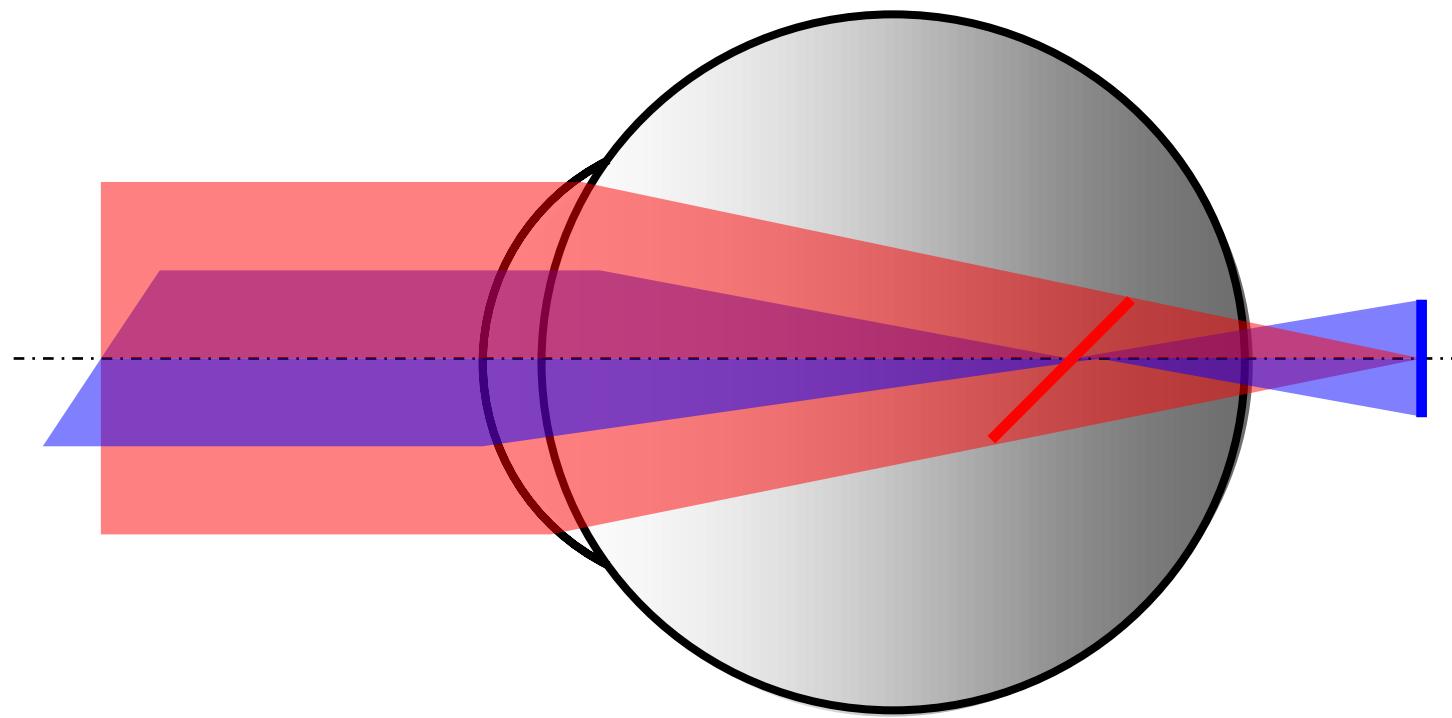
Teoretické pravidlo pro brýlovou korekci

Obraz v nekonečnu se zobrazí do dalekého bodu R

Příklad korekce
krátkozrakého oka

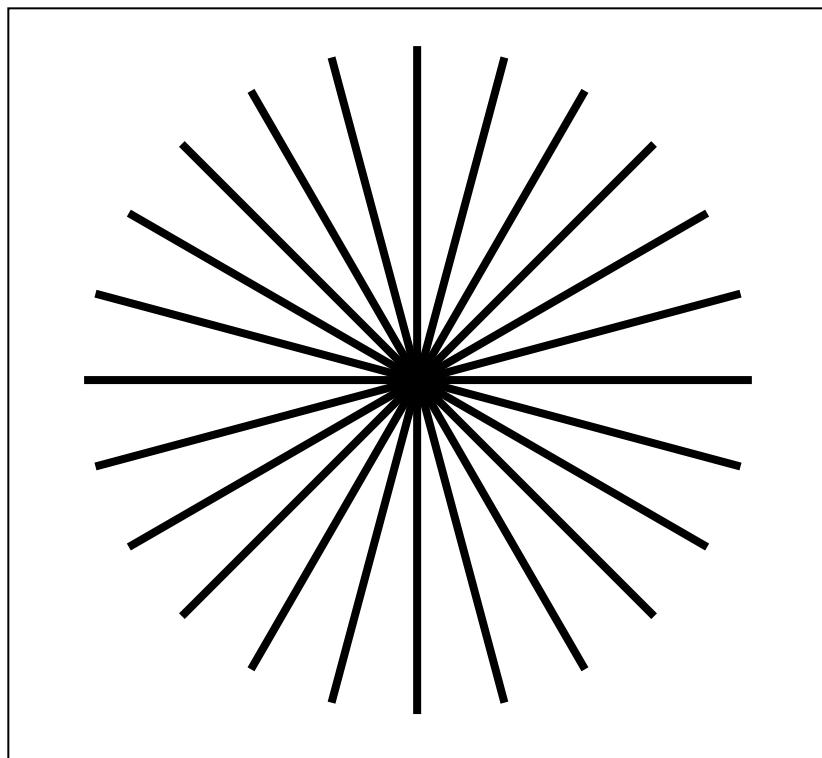
Astigmatismus

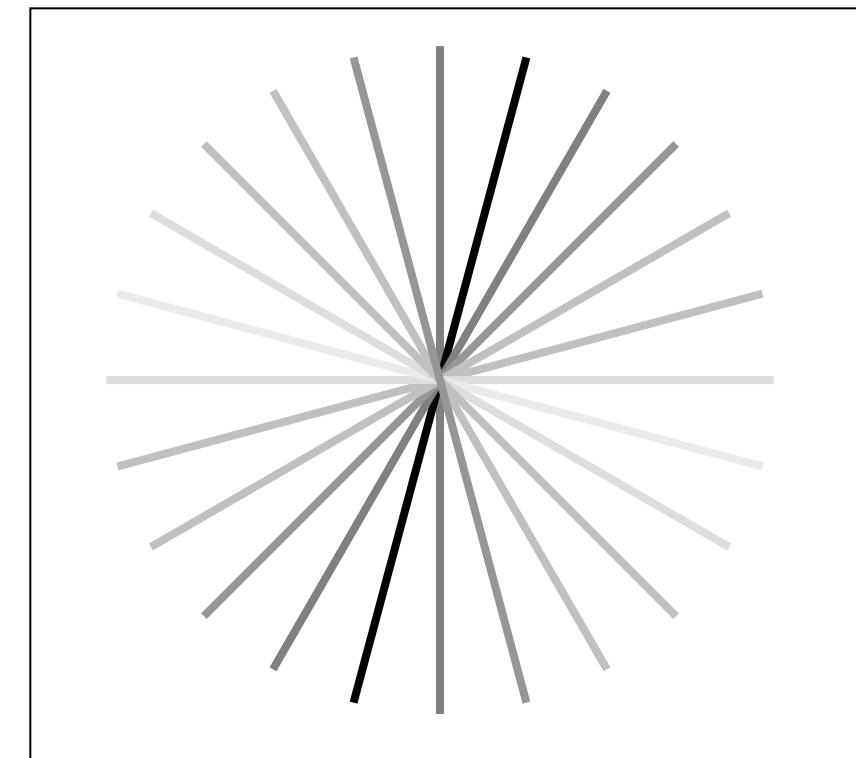
- různé dioptrické hodnoty v různých směrech
- příčiny
  - asférická rohovka
  - decentrovaná čočka
- korekce: torická čočka

Astigmatismus

Jak vidí astigmatické oko?

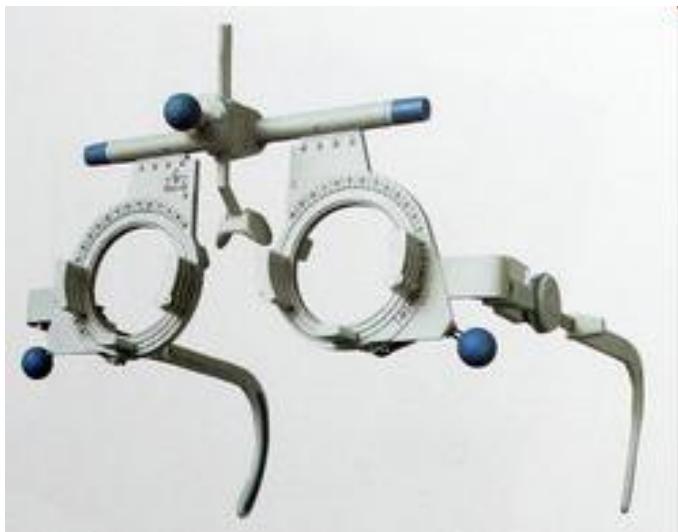
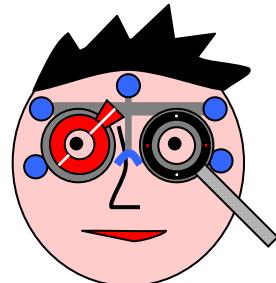

bez astigmatismu

s pravidelným
astigmatismem

Vyšetření

Korekce

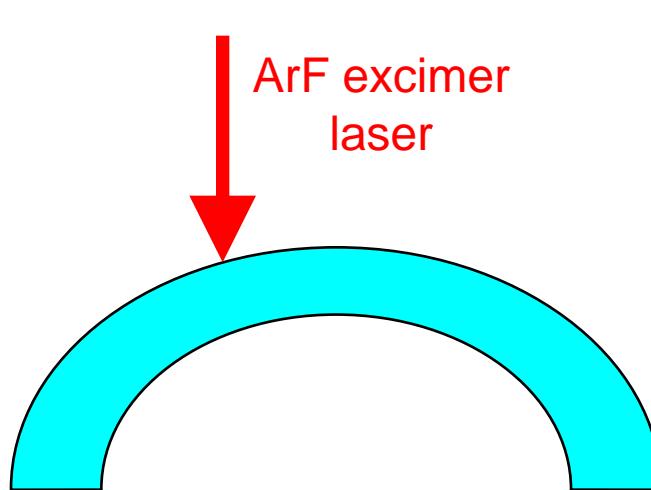
- Brýle
- Kontaktní čočky
- Refrakční operace

Refrakční chirurgie rohovky

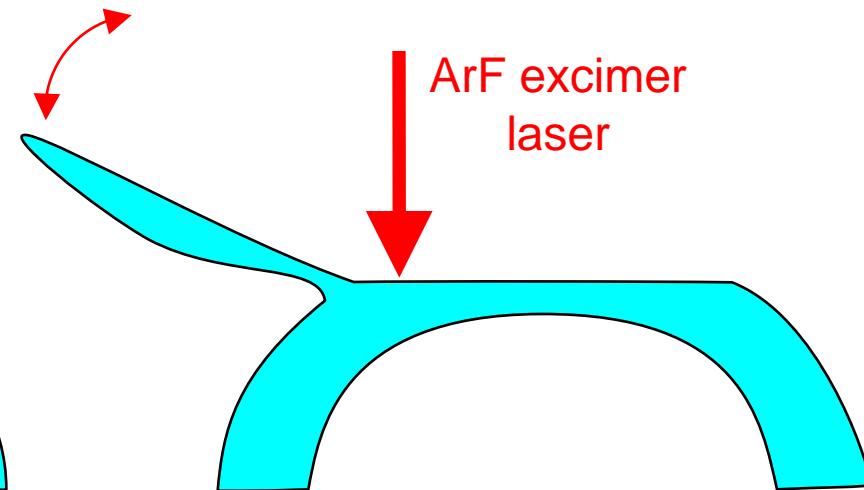
PRK

fotorefrakční keratektomie

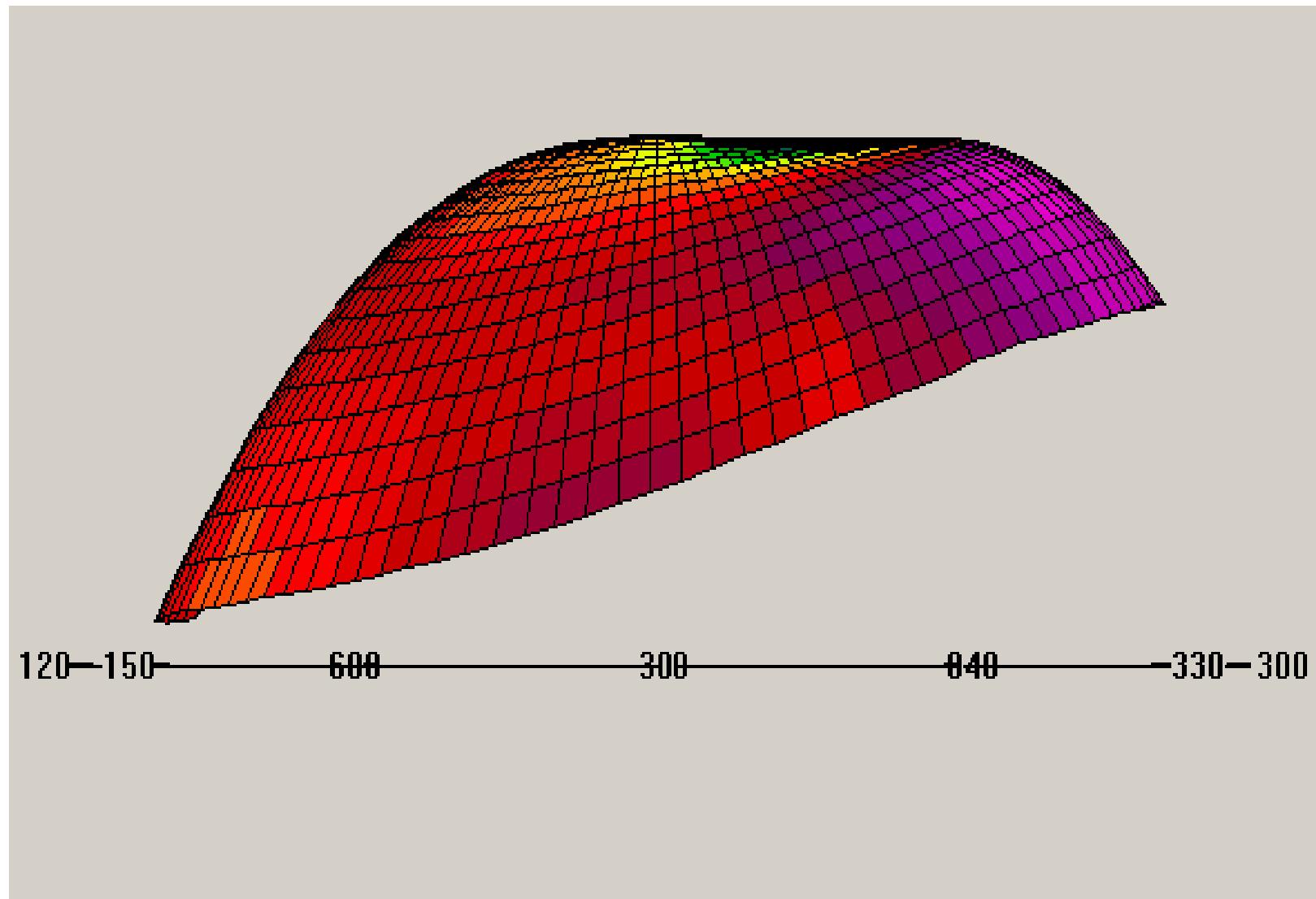
LASIK

LAser in SItu Keratomileusis

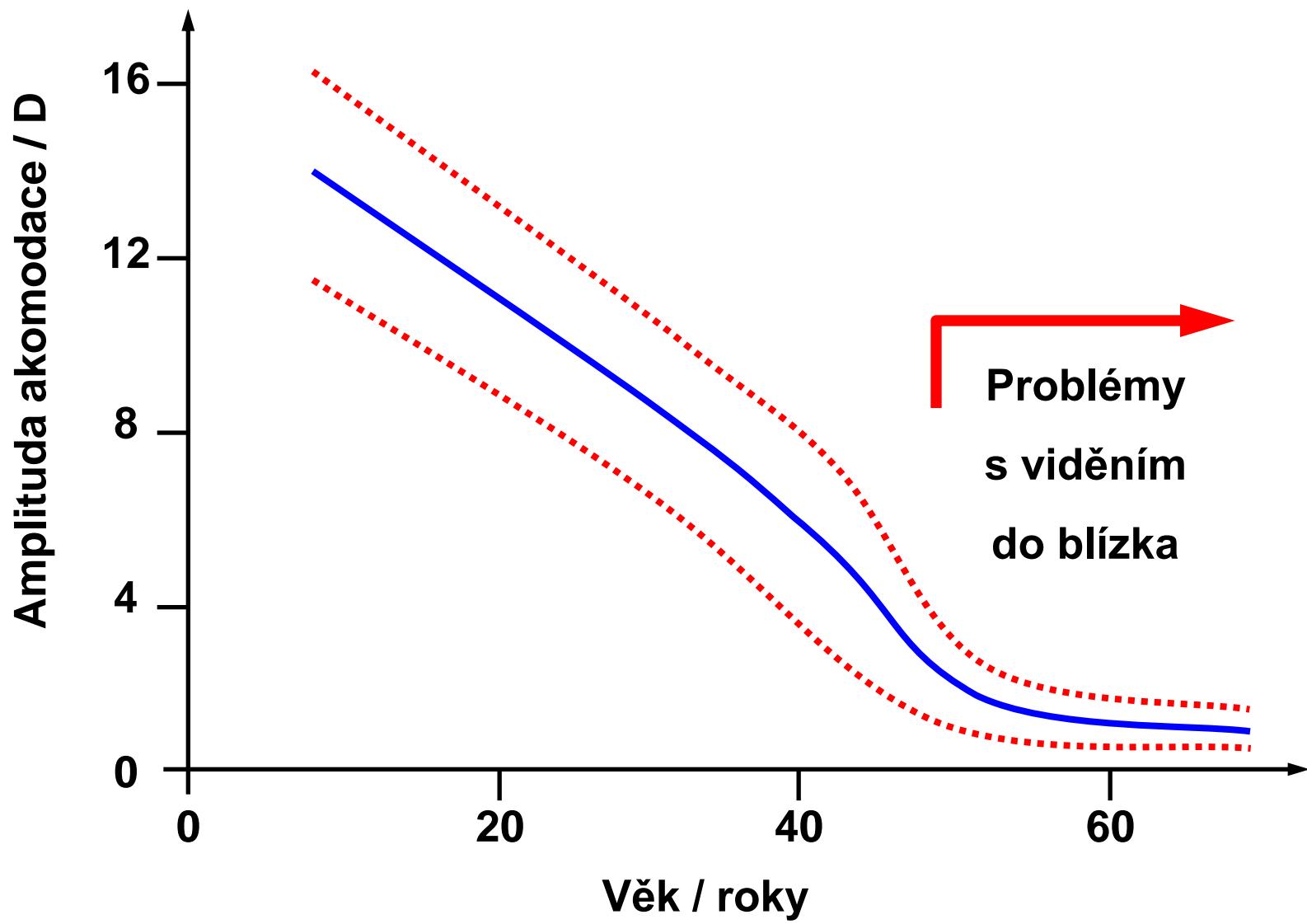

- krátkozrakost: ablace centrální části
- dalekozrakost: ablace periferie

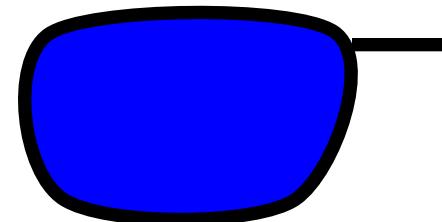
Rohovka po refrakční operaci

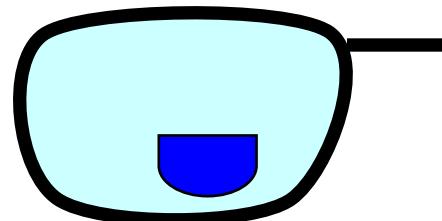
Vetchozrakost

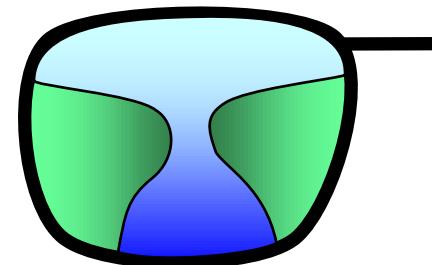
Vetchozrakost

jednoohniskové

bifokální

multifokální

- klasické
- kancelářské

korekce do dálky

korekce do blízka

nevyužitelná oblast

Nedioptrické optické vady oka

- **Otvorová vada**

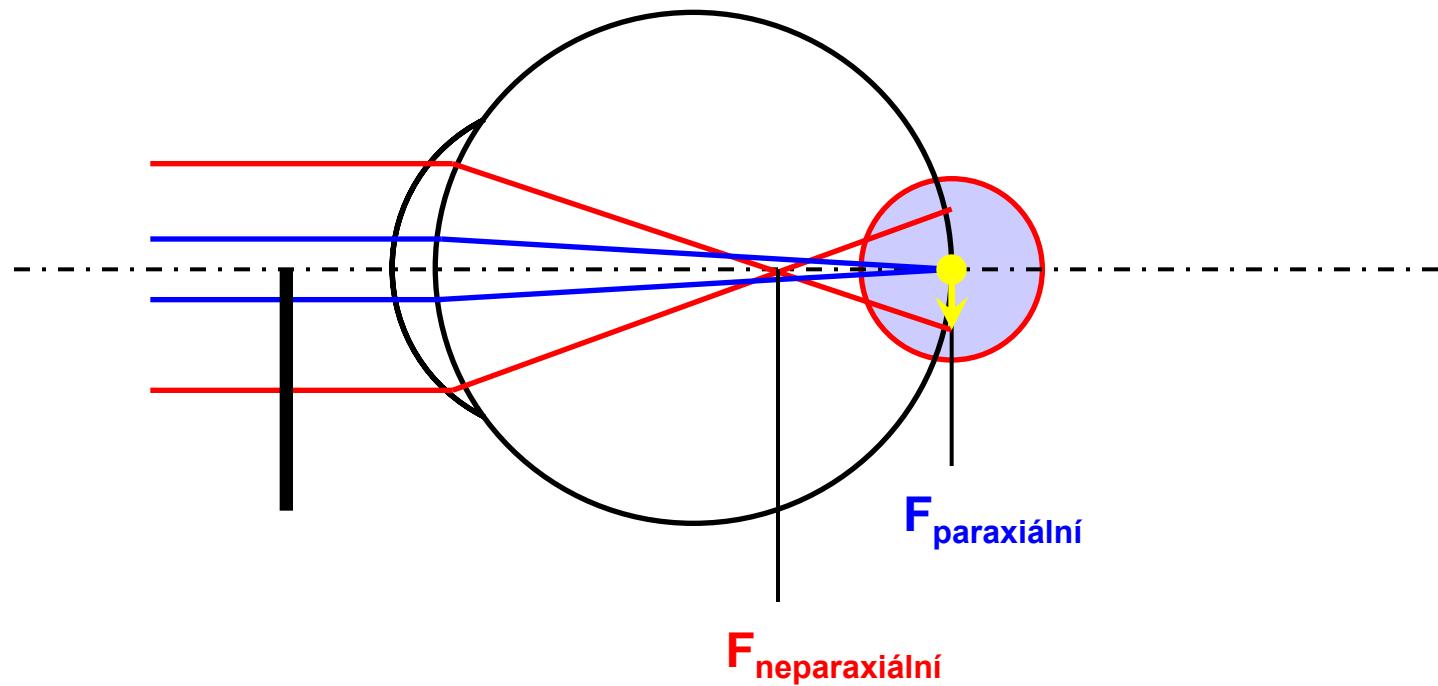
- **Koma**

- **Barevná vada**

Otvorová vada

Paraxiální a neparaxiální paprsky mají odlišná ohniska

DEMONSTRACE: situace při pohledu do dálky ($> 1 \text{ m}$)

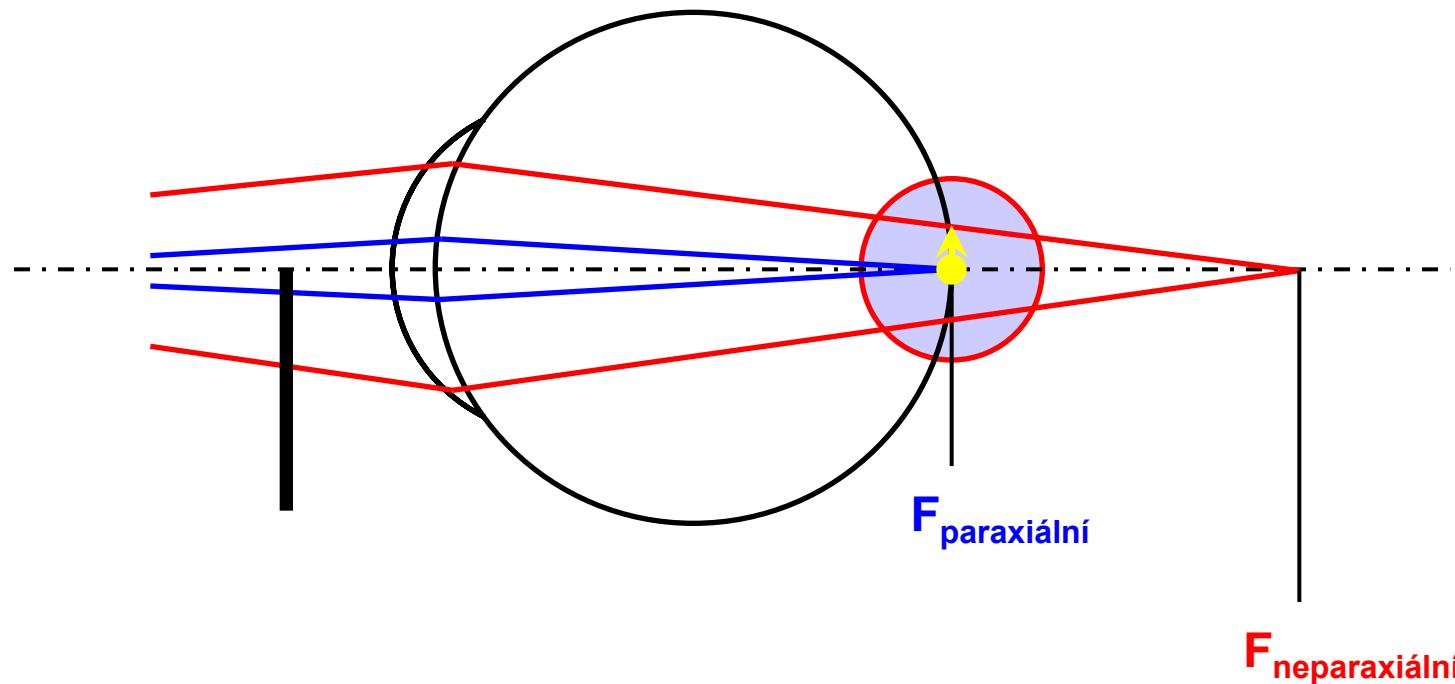

Vjem hrany v délce se při zaclonění zornice zespodu posune směrem nahoru.

Otvorová vada

Paraxiální a neparaxiální paprsky mají odlišná ohniska

DEMONSTRACE: situace při pohledu do blízka (< 0,5 m)

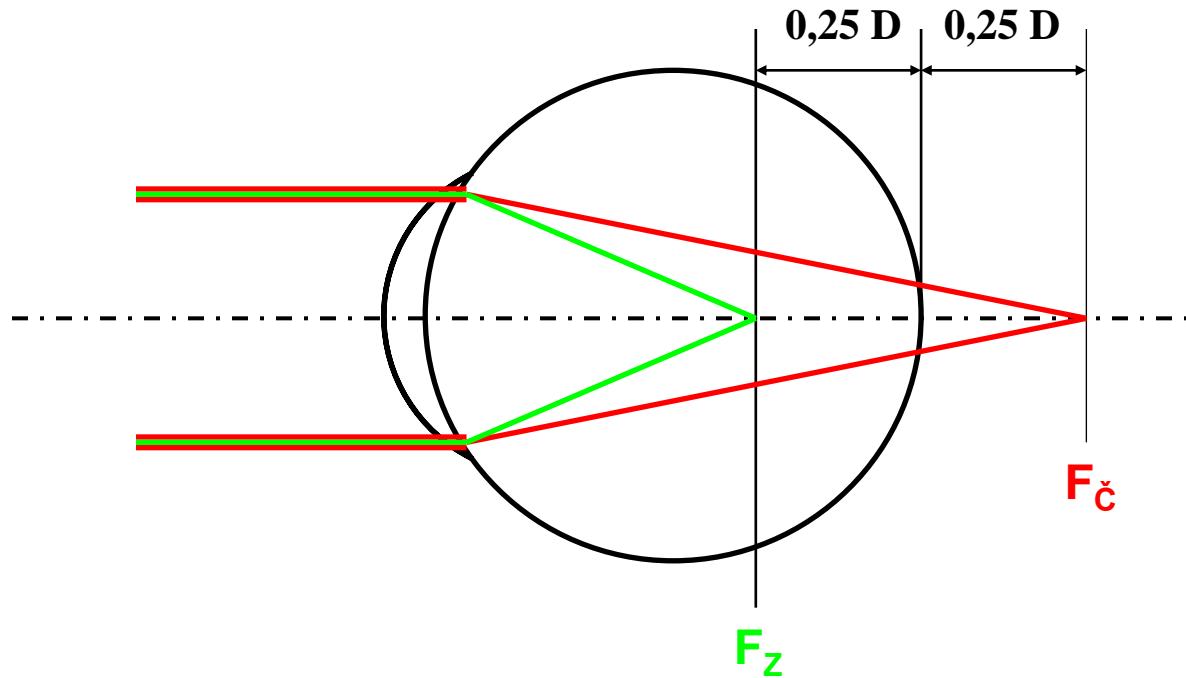

Vjem hrany v délce se při zaclonění zornice zespodu posune směrem dolů.

Barevná vada

Různé vlnové délky (barvy) mají odlišná ohniska

Barevná vada u bezvadného oka

E

O H P N F

K E N L V

E V O T D

V L N E K

D A O F R

E

O H P N F

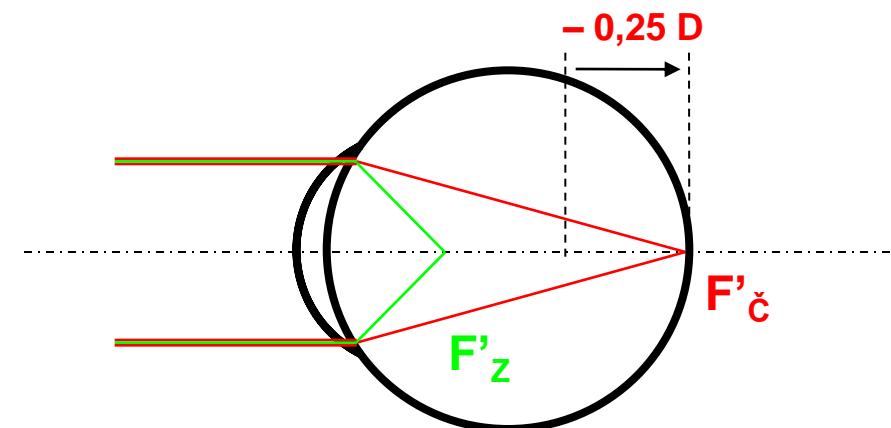
K E N L V

E V O T D

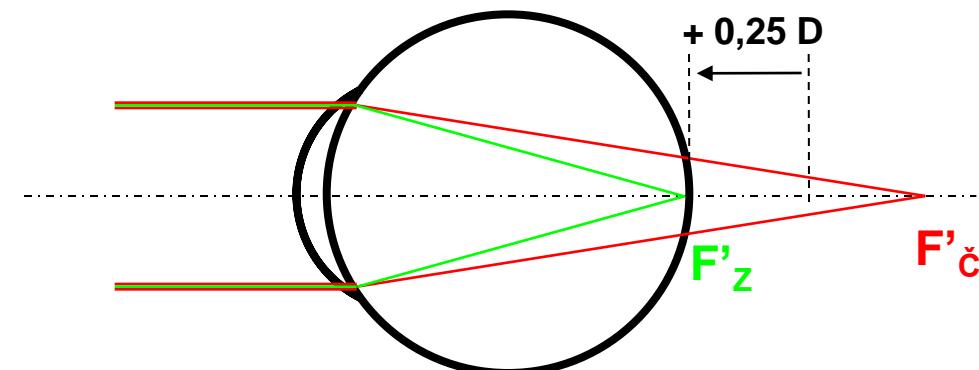
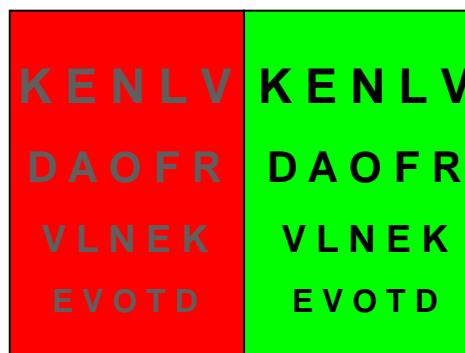
V L N E K

D A O F R

Barevná vada u ne(do)korigovaného krátkozrakého oka

Barevná vada u ne(do)korigovaného dalekozrakého oka

Noční myopie

Myopie prázdného pole

Přístrojová myopie

Sítnice

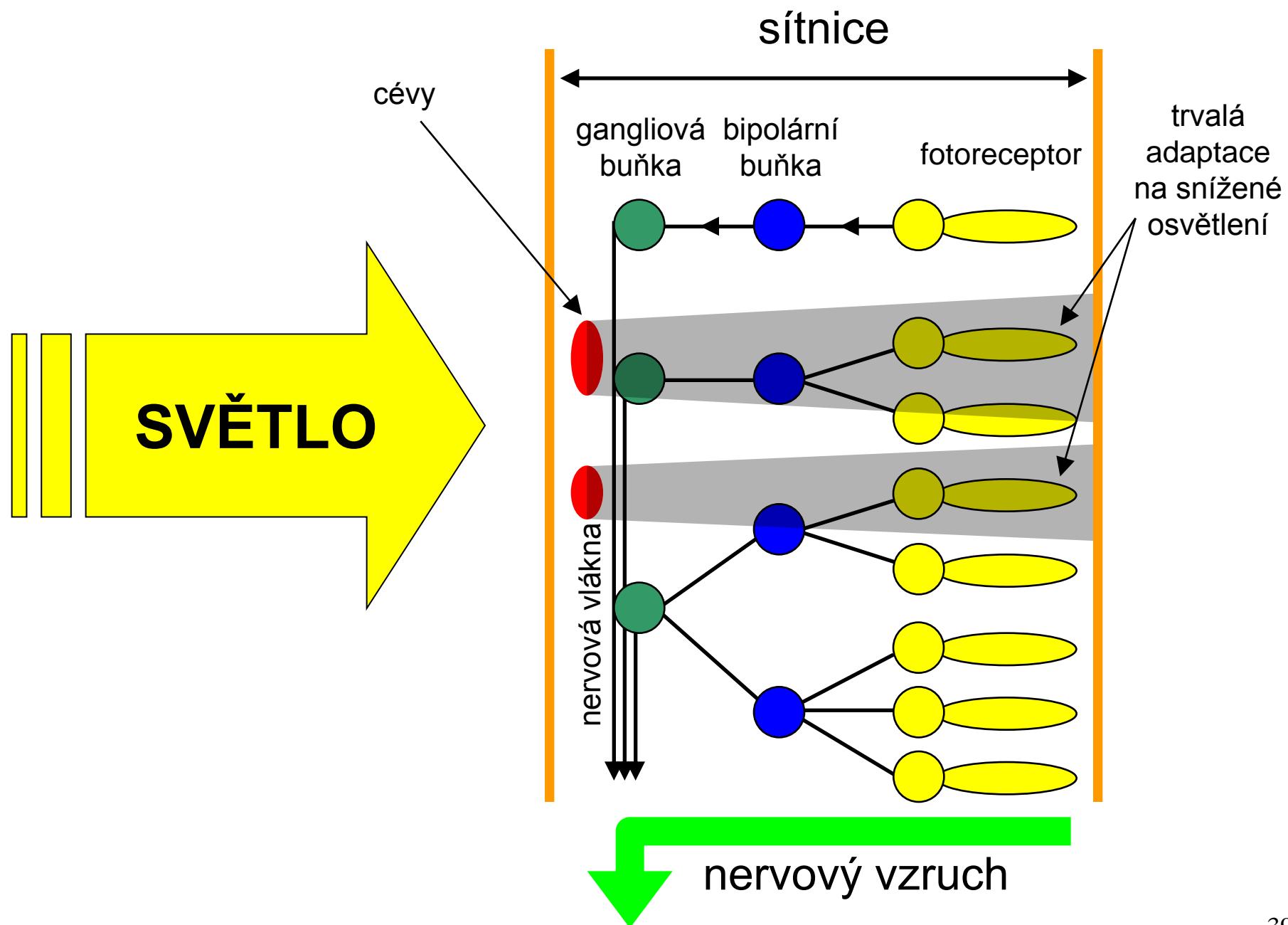
FOTORECEPTORY

- **tyčinky**

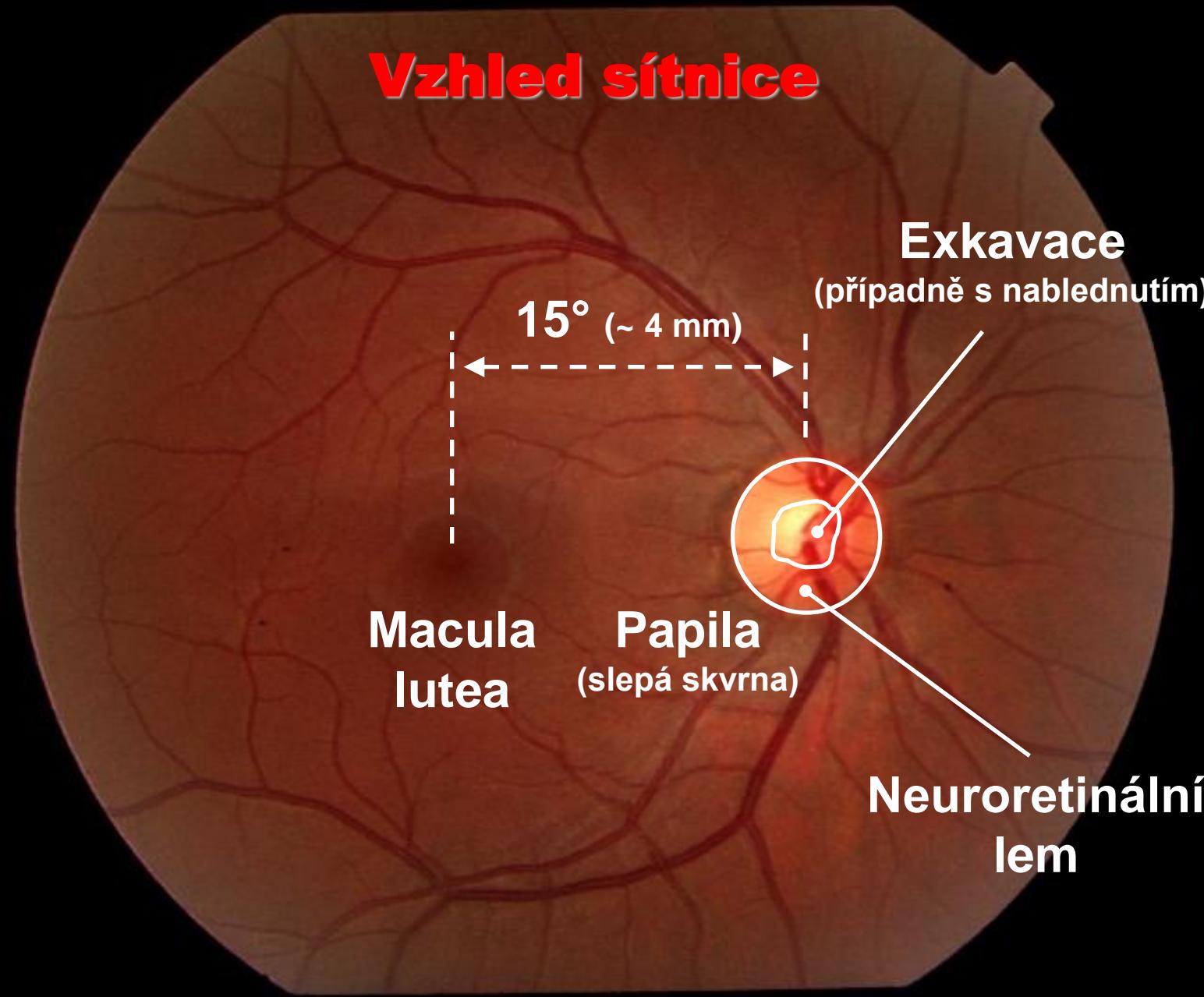
- noční vidění
- max. citlivost světlo o $\lambda \approx 500$ nm

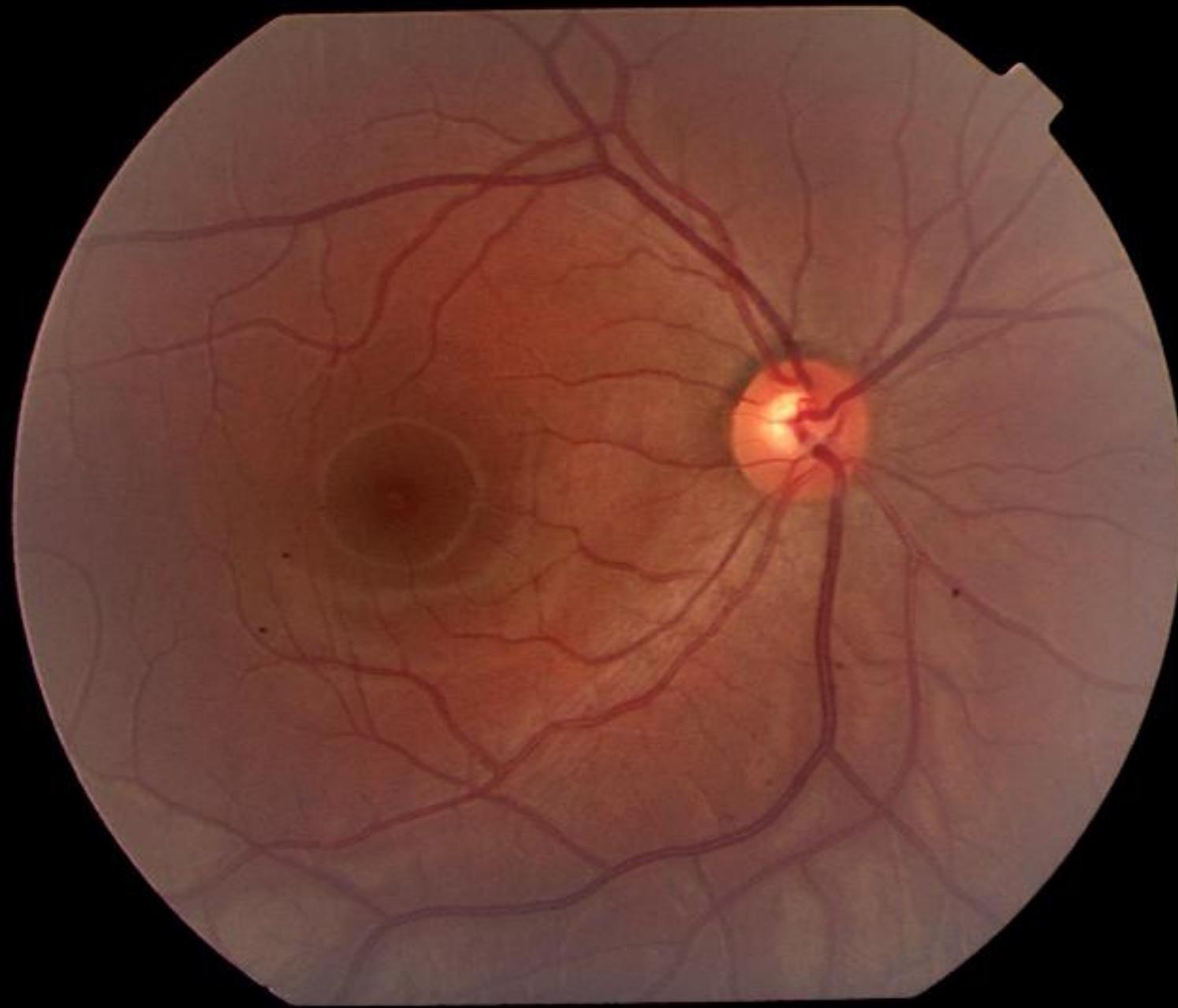
- **čípky**

- denní vidění
- max. citlivost na světlo o $\lambda \approx 550$ nm

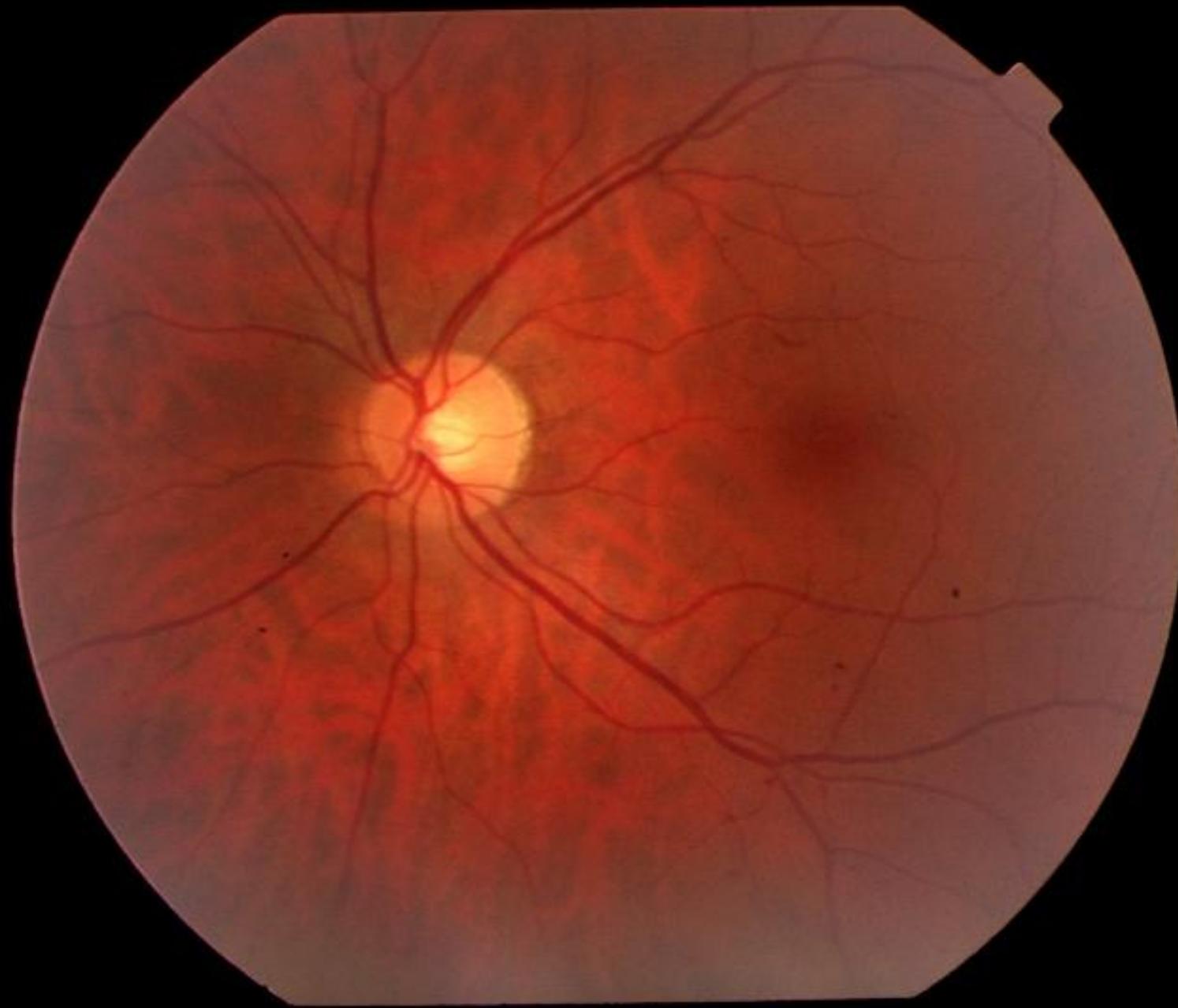
Vzhled sítnice

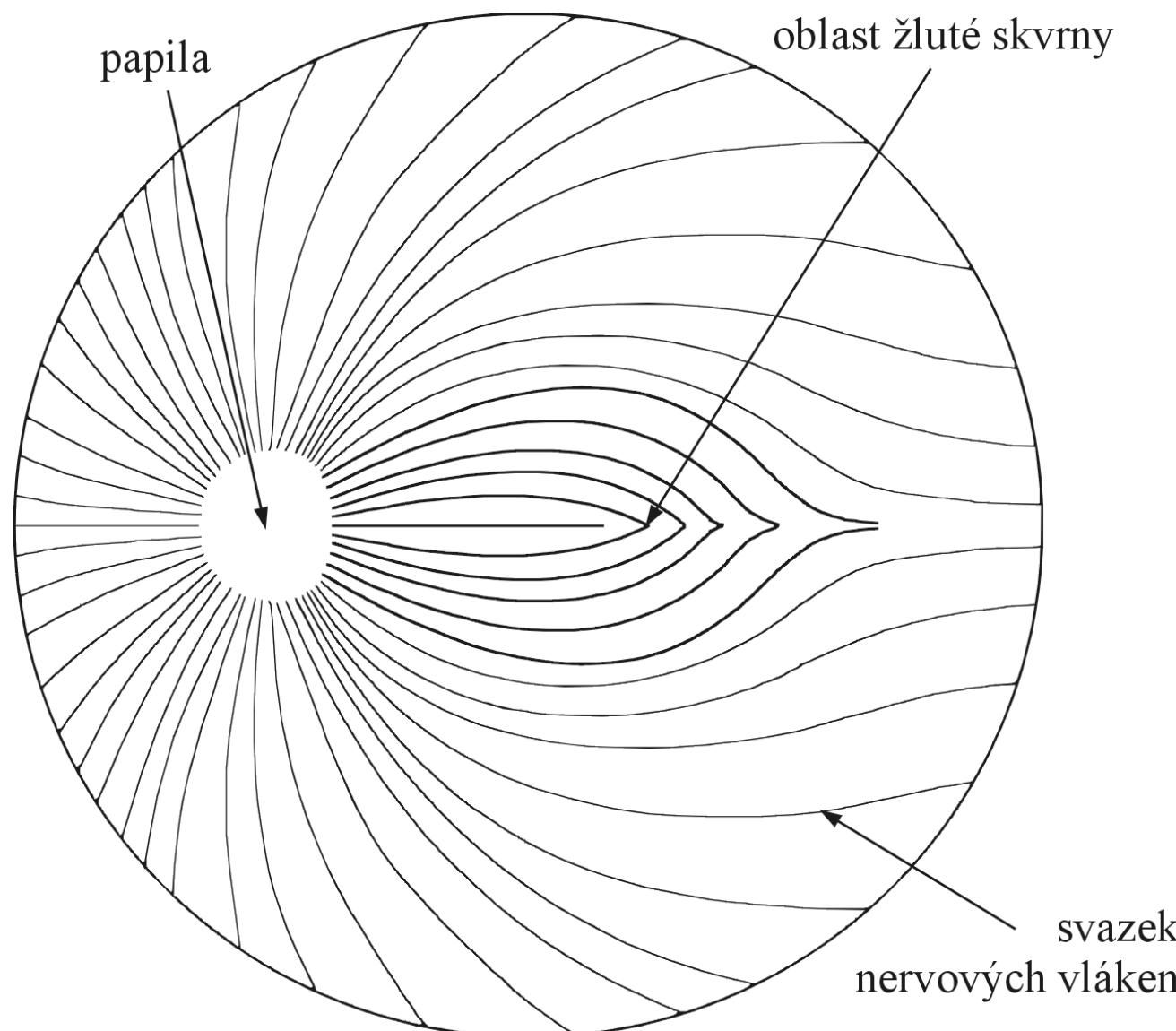

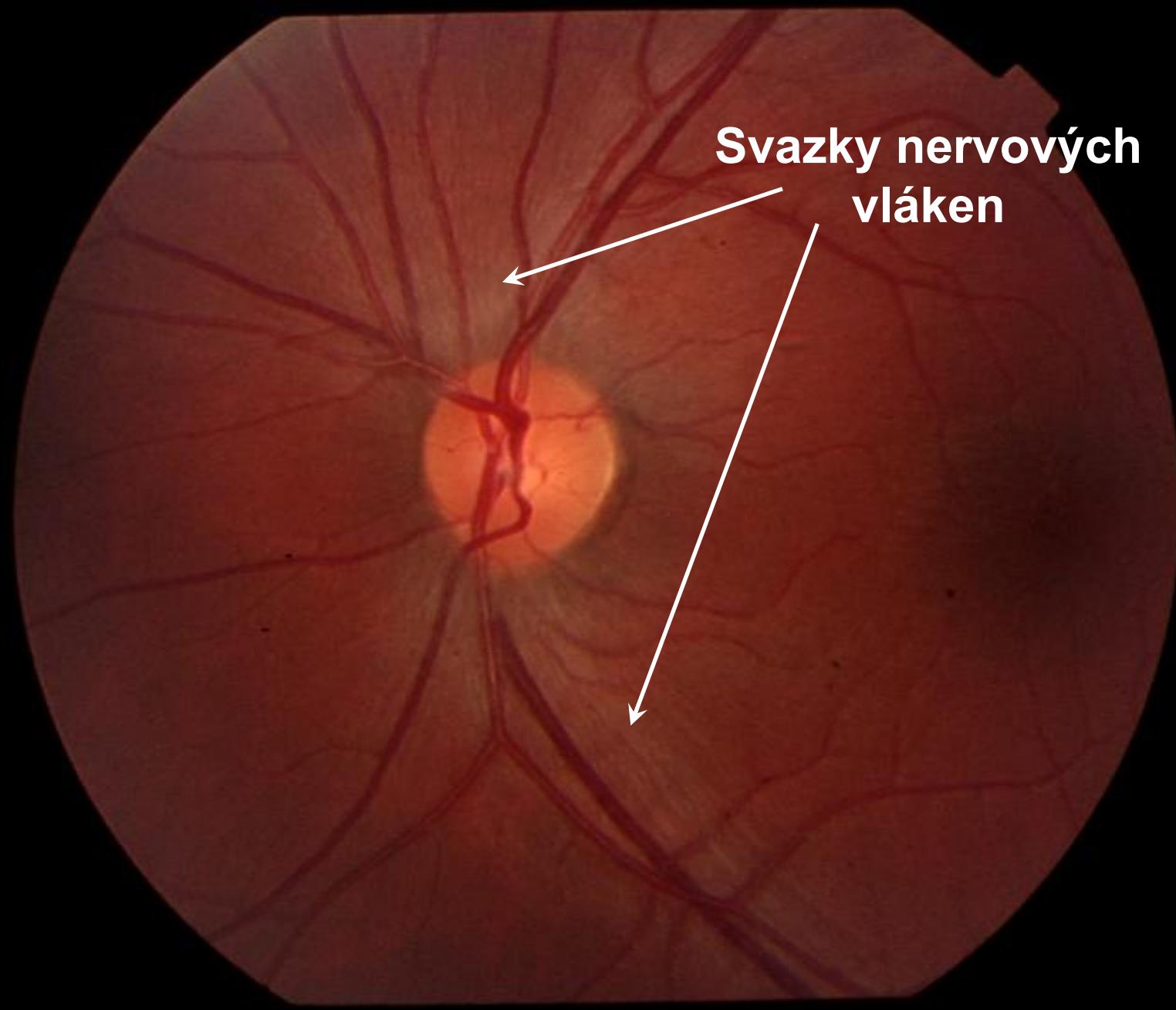

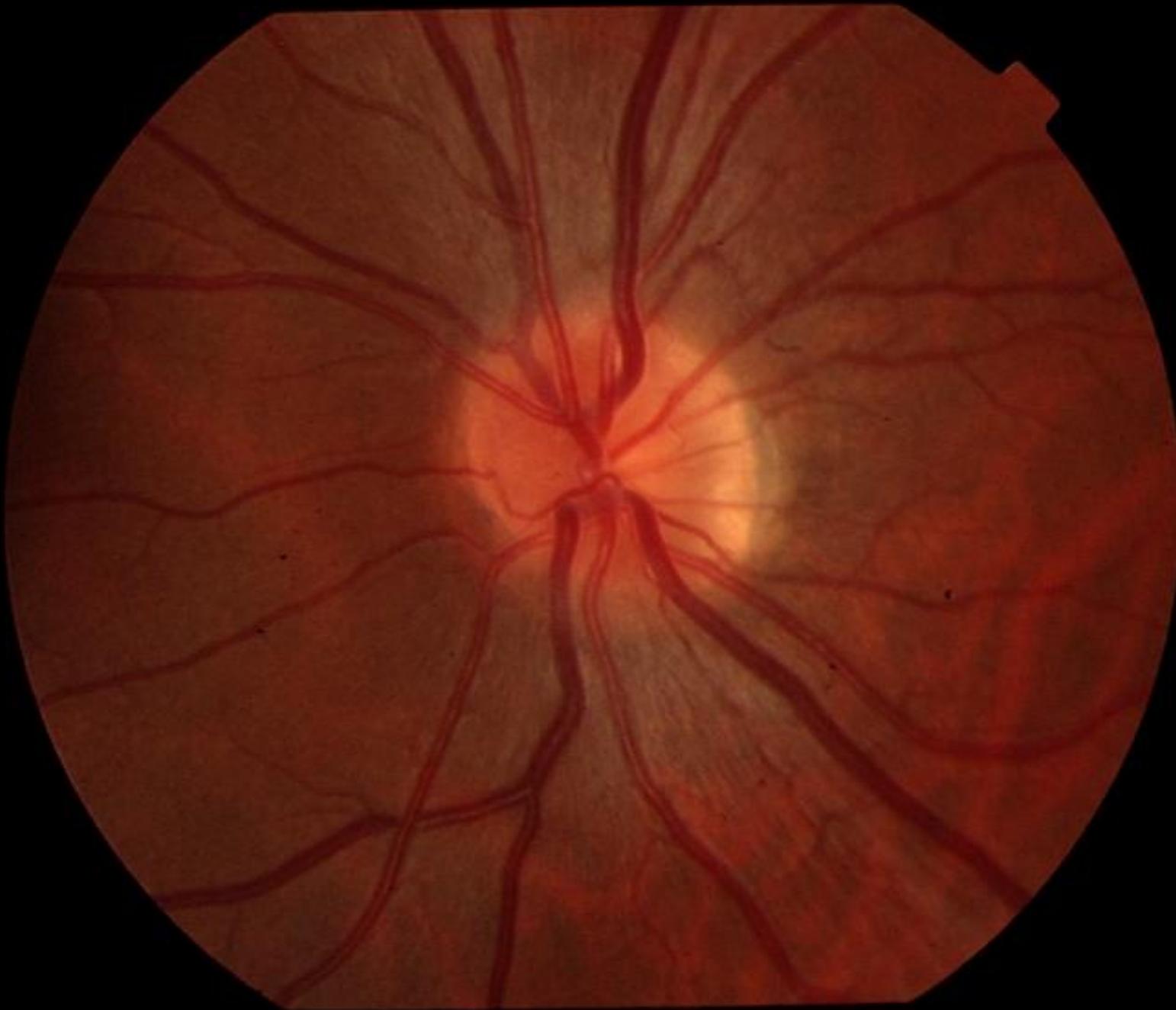

Svazky nervových vláken na sítnici

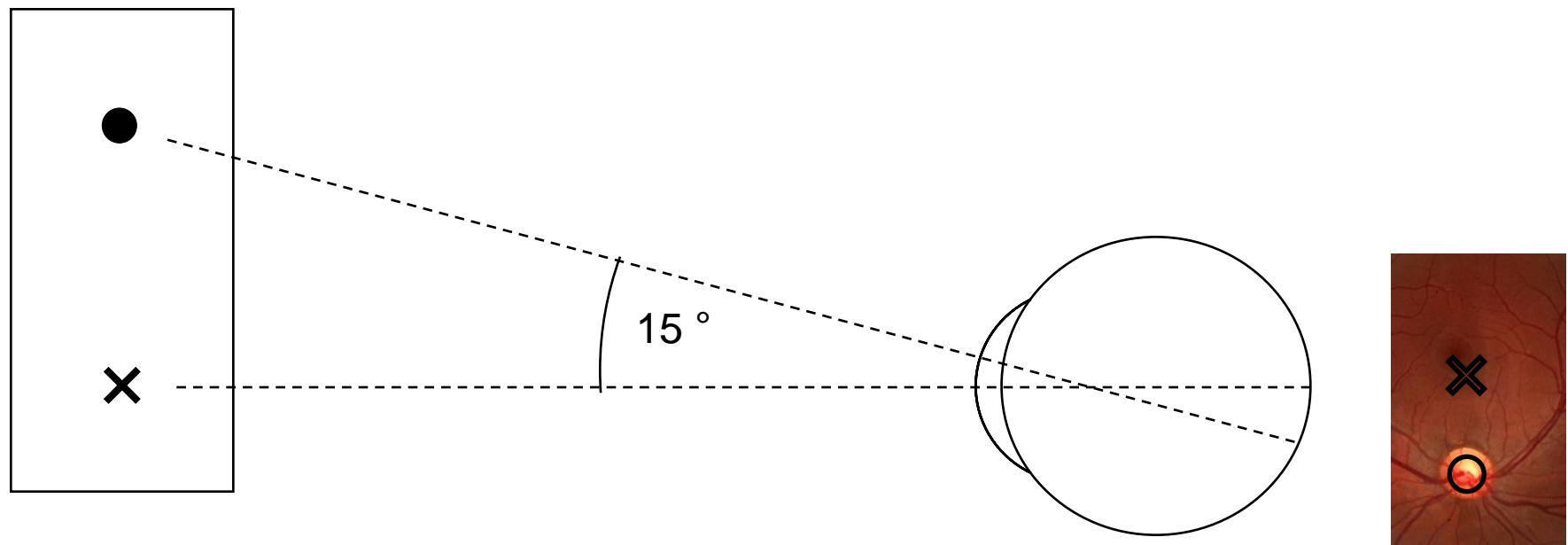

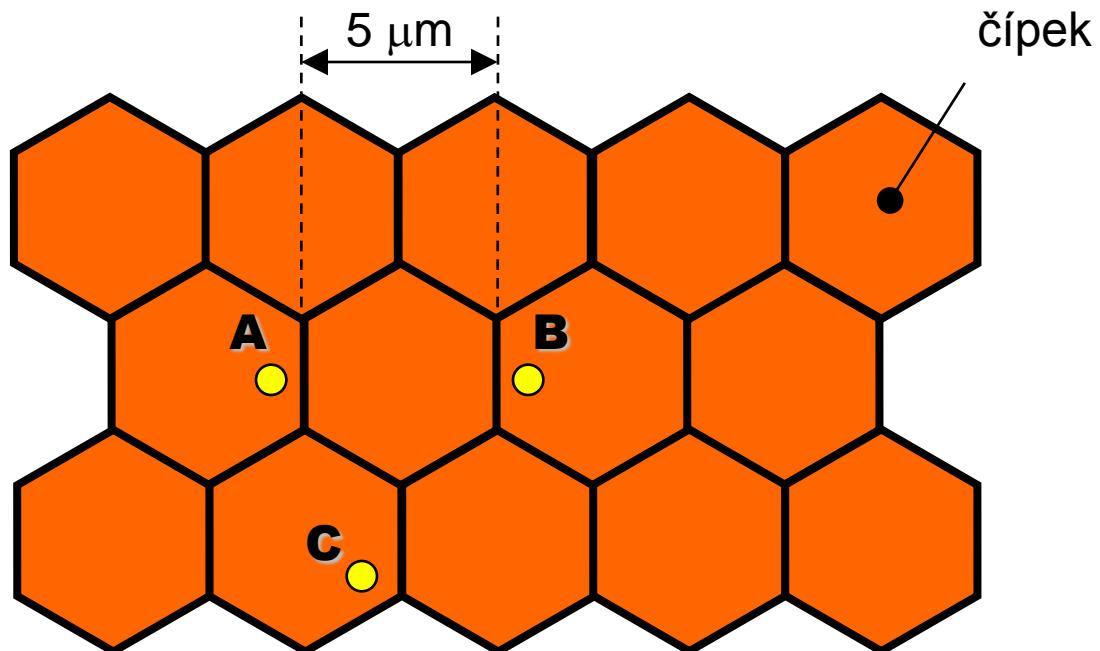

Demonstrace slepé skvrny

- umístění: 15° od středu zorného pole
- velikost: $7^\circ \times 5^\circ$

Čípky v makule

A, B: jsou rozlišeny
A, C: nejsou rozlišeny

Děkuji za pozornost